

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia.
BRAȘOV, piața mare Nr. 30.
Scrisorile nefrancate nu
se primesc. Manuscriptele
nu se retrimit.
INSERATE se primesc la AD-
MINISTRAȚIUNEA în Brașov și la
următoarele Birouri de anunțuri:
In Viena: M. Dukas Nachf.
Max. Augenthaler & Emerich Leoner.
Heinrich Schalek. Rudolf Mosse.
A. Oppolka Nachf. Anton Oppolka.
In Budapesta: A. V. Goldber-
ger, Ekstein Bernat. In Ham-
burg: Maroly & Liebmann.
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o se-
riă garmonă pe o coloană 6 or.
și 30 or. timbru pentru o pu-
blicare. — Publicări mai dese
după tariful și învoială.
RECLAME pe pagina a 3.a o
seriă 10 or. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 3)

„GAZETA“ iese în făcare și.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminică 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminică 8 franci.
Se prenumără la toate ofi-
ciile postale din țară și din
stră și la d-nii colectorilor.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 cr.
Cu dusul în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe
luni 3 fl. — Un exemplar 5 or.
v. a. senu 15 bani. — Atât abo-
namentele cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 12.—Anul LXII.

Brașov, Duminică 17 (29) Ianuarie.

1899.

Cultură ori politică?

Numai înainte cu câte-va zile scrieau foile din Peșta, că într'una din convorbirile dese, ce le au între ei deputații camerei ungare de când cu criza cea mai nouă, ministrul de culte și instrucțiune publică Wlassics fiind întrebat cu totadinsul, cum mai stau lucrurile, ca să scape de întrebătorii curioși a răspuns: „Eu nu mă ocup cu politica, sunt numai ministru al cultului“.

Poate s'o fi și dis acesta d-l Wlassics mai în glumă, mai în serios. Se poate, că a voit să arete prin acelea cuvinte, că pe dânsul nu-l atinge așa mult criza, în care se află guvernul, căci ca ministru al instrucțiunii publice el poate să treacă și în ministeriul viitor. Dér ori cum a înțeles vorbele sale, n'a spus adevărul când a și, că nu face politică, ci se interesează numai de ale cultului.

Ce va se și, când un ministru unguresc se interesează „de ale cultului“, preoții și dascălii noștri știu să spună mai bine ca ori și cine. Aceștia ne vor dovedi în mod neîndoios, că față cu ei cel puțin d-l Wlassics numai de cultură nu se ocupă, ci face curată politică și încă politică foarte pătimășă și răsbunătoare, care sub masca apărării „intereselor de cultură maghiară“ nu înțărăse, nu clădesce nimic, ci numai slăbesce și dărâmă.

Chiar de nu ar fi însă nimic dovedit până acum despre politica cu care Wlassics vré să ne omóre școlile și desvoltarea noastră culturală-națională, isprăvile ce le-a făcut numai dela începutul anului acestuia încóce sunt de ajuns să ne arate în lumina ei adevărată politica lui de distrugere.

Așa, mai întâi vom aminti numai cazul dela Oradea-mare cu urmărirea studenților români dela Academia de drepturi de acolo pentru

manifestarea iubirei lor de neam, ér în deosebi modul și chipul cum a disciplinat ministrul pe tinerul student Lucian Bolcaș.

Nu vré să mai suferă ministrul Wlassics, ca studenții români dela institutele superioare unguresci să și cultive nici măcar în intrunirile lor private sentimentele lor naționale. Ei bine, nu este acesta politică, și încă o politică foarte dușmănoasă poporului nostru? Pe studentul Bolcaș, care a ținut o vorbire naționalistă la o întrunire de studenți români, ministrul l'a dat mai întâi pe mâna profesorilor și a tinerimei maghiare, conduși de patima șovinismului militant. In urma ordonanței lui, ca „să nu se suferă agitațiuni naționaliste“ între tinerii români, s'au pornit demonstrațiile fanatice contra studenților români dela Oradea și mai în urmă cercetarea disciplinară contra lui Bolcaș. Nu era acesta politică de prigonire națională? In fine tot ministrul a străformat sentința nedreptă a colegiului profesoral din Oradea, care cerea eliminarea lui Bolcaș dela Academia de drepturi, într'o sentință de o crușime ne mai pomenită, eliminându-l dela toate institutele superioare din statul ungar, drept răsbunare. Că Bolcaș a cutezat să ia parte la Congresul studenților din Turin și să se afirme acolo nu ca Ungur, ci ca Român.

Nu-i acesta politică, și decât vom avé în vedere, că ministrul dă aici o sentință, care ar compete numai organelor justiției, decât ar fi vre-o basă de urmărire, o politică înverșunată de răsbunare cu călcarea drepturilor cetățenești și a legilor?

Cum știe să respecte ministrul Wlassics legile și aședămintele publice făcând din toate și cu toate cea mai odioasă politică, ni-o dovedesce și fapta cea mai prospătă, despre care ni-s'a raportat erî din Năsăud. Aici există statute, prin cari se reguléză situația gimnasiului ro-

mân, statute aduse cu voia și sub presiunea guvernului chiar în contra dorinței Năsăudenilor. Și ce se întâmplă? Lui Wlassics îi este întrunimic a călca pe față aceste statute, răsturnând alegerea directorului gimnasiai, făcută pe temeiul lor, și nămind direct în mod volnic în locul alesului Dr. Paul Tanco pe un tovarăș al lui Ciocan și adict al guvernului, pe profesorul Gheție, care nu se bucură de încrederea obștei române.

Nu face și aici d-l Wlassics politică și încă politică tendențioasă și răutăcioasă de distrugere a organizațiunii legale a celui gimnasiu român?

Étă așa-dér, că față cu Românii Wlassics nu face decât politică dușmănoasă sentimentelor lor, desvoltării lor, și aședămintelor lor de cultură națională. S'ar puté numi prin urmare cu mai mult drept ministru al distrugerii, decât al culturii.

Tóte însă în lumea acesta merg numai până la unloc. Wlassics poate trece și în ministeriul, ce va urma după căderea lui Banffy. Dér ceea ce prin volnicie și forță s'a făcut, nu se va puté susține, și în cele din urmă se va convinge și Wlassics, că puterea de viață a Românilor este cu mult mai mare și mai durabilă, decât ca ea să potă fi înfrântă de politica miniștrilor unguresci ai „culturii“.

Revista politică.

Inăuntru nu s'a schimbat nimic. Tot aceeași incurcătură, tot aceeași nesiguranță. Tractările de învoială ale guvernului cu opoziția se continuă încă. Mijlocitor e acum fostul ministru Coloman Szell, care a fost la Viena în audiență și despre care se crede, că va fi urmașul lui Banffy. Acesta, strins cu ușa, e „gata“ a se retrage. E vorba acum numai de condițiunile în cari se se facă retra-

gereea lui, decât învoiala nu se va zădărnici cum-va.

In afară întâmplarea cea mai însemnată este nota ministrului rusesc Murawiev către puteri, prin care li-se împărătesce **programul Țărului** pentru conferența, ce doresce el să se întrunescă, ca să găsescă un mijloc, prin care să se potă ușura sarcinile grozave militare, ce le portă statele și popoarele printr'o desarmare generală. Țarul vré dér pace, tocmai când Anglia, Francia și Germania fac pregătiri mai mari, ca tot-déuna.

Pe când dela Petersburg se vestesce în chipul acesta cuvântul păcii, în una dintre provinciile împărăției turcesci se face o mare mișcare cu caracter revoluționar amenințator. Acestă provincie este **Macedonia**. Macedonenii s'au săturat de jugul turcesc, ei cer autonomiă dela Sultănu. In fruntea acestei mișcări stă deocamdată comitetul bulgar din Macedonia, care ațită spiritele în direcția unei mari mișcări revoluționare cu scopul mai îndepărtat, ca odată Macedonia să fiă a Bulgariei, cum Creta va fi în cele din urmă a Greciei. Macedonenii au în Geneva (Elveția) un așa numit comitet central, care se îngrijesce, ca plângerile lor să fiă bucinat în totă Europa. Acest comitet a și plănuit un mare congres, în care să se publice dorințele Macedonenilor. Intre aceste dorințe, cea mai de căpetenie este **autonomia**, în frunte cu un guvernator ales de popor, care să aibă lângă el un senat de 9 membri, însărcinat cu conducerea afacerilor provinciei autonome. Mai departe, limbile diferitelor naționalități din Macedonia să fiă egal îndreptățite, creștinii să și reguleze ei înșiși afacerile bisericesti și școlastice, provincia să aibă armată deosebită, budget deosebit, și, în fine, să se dea amnestie tuturor condamnaților politici.

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Povestea reginei binefăcătoare.

De Carmen Sylva.

A fost odată o regină bună la inimă. Ea jînduia să curme toate suferințele pe cari le vedea pe pământ. Cu cât făcea însă mai mult bine, cu atât par'că nevoile sporiau. Mijlocele ei erau neîndestulătoare, ca să ajute pe cei săraci; cu vorbe nu putea mântui de dureri pe cei ce jeleau și mâna ei nu putea vindeca toate bolile. Credea însă cu neputință, ca Dumnezeu să fi vrut o lume așa de plină de neajunsuri, și și închipuia, că decât oamenii ar ști să se porțe, ar fi negreșit fericiți. Atunci se duse la biserică și înălță o rugăciune de a cărei putere și îndrăsnelă nici nu și putea da seamă în acea clipă. Se rugă

ca și aceia, cari în nesocotința lor, nu știu ce s'ar întâmpla, decât li s'ar implini ruga.

— „Dómne, se rugă ea, de voiți întelni în cale pe vre-un nenorocit, fă ca numai privirea mea să-l mântue de suferințe, chiar decât ar fi să cadă asupra-mi tot nenorocul lui“.

Cu inima indurerată eși din biserică, întrebându-se, decât Dumnezeu a ascultat-o. Dumnezeu pare une-cri a nu ne asculta ruga... Dér chiar în ziua aceea înțelese, că ruga-i fusese implinită.

Intelni, purtat într'un cărucior, un băiat, care nici odată nu umblase. Il cunosea de multă vreme; dânsul iubia din tot sufletul pe regina cea bună. Ca tot-déuna, ea se apropiă de el, îl apucă de gîngășa mână, și cu glas duios îi vorbi de repede vindecare. Ochiul băiatului se deschisă tot mai mari, ér regina simți că-i pierde din trup totă vîlaga. De odată băiatul se ridică voios: „Parcă aș putea umbla!“ strigă el, ca în vis; se sculă din culcușul său de

chin și începă să umble, ca și cum n'ar fi fost nici odată olog. Regina urmări zîmbind chiotele copilului, se duse acasă, cădu la pat și zăcu multă vreme de damba. Nu vîră să ia leacuri; și, căca Dumnezeu o va tămădui, când îi va veul vremea. Așa se și întâmplă.

De atunci ea tot luă asupra și bóle peste bóle: orbi, asurđi, amuți și fú prinsă de friguri; dér tot mai frumósă, mai tînără și mai luminósă eșia din aceste încercări. Nicî odată nu se tânguia.

In curénd eși svon în lume de minunata ei putere de vindecare — deși dânsa nici odată nu vorbise despre asta — și ómenii începă să năvalescă la regină și s'o chinuescă cu suferințele lor, fără să bānuescă ce jertfe le aducea. Se și, că regina era primejdută de toate milipisurile și nu voia să se ferescă de ele, mai ales când era vorba de copii.

Tot așa cu săracia. Știa să nască cocescă multe spre a găsi altora de

lucru; dér ea de mult nu mai avea nimic și nu și putea erta cea mai mică dorință, de-ore-ce în tot-déuna îi lipseau mijlocele. Cu tot ajutorul soțului ei iubitor — ajunsese ca Sf. Elisaveta: abia de mai avea o haină.

Numele ei era de mii de ori bine-cuvântat. Lumea căta să se apropie de dânsa, s'o atingă, să-i prindă o privire: căci lumina ochilor ei mângăia pe cine oglindeau. Păcii care purcedea dela dânsa, nimeni nu i putea sta împotriva.

Mai greu de îndurat îi erau ceasurile în cari nu era înțelesă, când potolise o zavistie și drept răsplată trebuî să audă chiar la vatra sa vorbe neplăcute. Uită o clipă că și acesta era o parte din darul ei binefăcător, și plânse în taină. Dér norii se împărăștiră și regina pricepu că și sufletesce avea să ia asupra și relele altora. De atunci răbdarea îi fú nelintită. Ómenii uită că se purtasera rău cu dânsa, și și închipuiră că necurmat au iubit-o, că n'au hilit-o nici odată. Ér dânsa zîmbea: o

*) Acestă duioasă povestire a fost tradusă de d-l George Mandy, după un manuscris german inedit al Maj. Sale Reginei României, Carmen Sylva.

Cererile acestea le-au îndreptat Macedonenii în mai multe rânduri guvernului din Constantinopol, care le-a refuzat, deoarece împlinirea lor ar însemna o rupere a Macedoniei de către imperiul turcesc.

Mișcarea macedonenă a trecut într'aceea și în Albania, și Albanesii încă cer autonomiă.

Acum, că timpul se apropie de primăvară, mișcarea din aceste provincii se reînnoiește cu mai multă putere, și cei din Constantinopol încep deja a face pregătiri, ca să sugrume izbucnirea unei revoluțiuni pe față. Dér nu numai Turcia, ci și Rusia și Austro-Ungaria sunt interesante în cestiunea acésta, din care pricină ele urmăresc cu mare băgare de seamă toți pașii și toate mișcările Macedonenilor și Albanesilor. Din cauză, că agitațiunile comitetului bulgar macedonean sunt puse în căruța guvernului din Sofia, se dăce, că diplomația rusă și austro-ungară au făcut atent pe acest guvern să bage de seamă ce face, căci el e răspundător de urmări.

Vedem dér, că cu toate încercările unora și altora de a se statornici pacea universală, acésta este mereu primejduită, ađi dintr'o parte, mâne dintr'alta.

Autonomia catolică. „Pest. Lloyd“ este informat, că președintele lumén al Congresului autonomiei catolice, contele Iuliu Szapary, are de gând să convoce comisiunea de 27 a Congresului, care se dezbătă elaboratul subcomisiunii de 9. — Suntem curioși să vedem desbaterile acestei comisiuni.

De ce nu vré Banffy reforma electorală.

De când stângacii din dieta ungurească au ridicat față cu guvernul, ca punct de împăciuire, dreapta pretensiune de a-se reforma legea electorală, s'a scris mult chiar prin foile ungurești, că legea acésta este nedreptă și necorespundătoare marilor cerințe ale timpurilor moderne și că prin urmare ar fi de lipsă, ca ea să se schimbe neamănat.

Guvernul lui Banffy a răspuns, că acésta nu se pôte, deoarece în cas de largire a dreptului electoral s'ar nase o mare primejdie pentru „statul național maghiar unitar“, căci — după socotéla lui — ar primi atunci drept de vot o mare parte dintre naționalități, cari ar alege o mulțime de deputați naționali nemaghiari și i-ar trimite în dieta din Peșta, pentru-ca să turbure acolo visurile de-o „mare Maghia-

riă“, cu care se ameteșc stăpânitorii de ađi.

Ce-i pasă lui Banffy, că legea electorală de ađi e nedreptă, că ea măsură cu două măsură, că censul este de atâtea feluri, și că în Transilvania mai ales, ea se bazează pe nisce rămășițe din negrele timpuri ale feudalismului? Ce-i pasă lui, decât în țările civilizate ale Apusului guvernele încep a introduce așa numitul vot universal și votarea secretă după comune? Așa ceva ar fi o „crimă“ pentru un guvern unguresc à la Banffy, care nu pôte să vadă mai departe, decât îi ajunge nasul, și care pentru a eschide dela viața constituțională pe cei ce nu fac parte din némul lui, se ferește ca de foc a aduce îmbunătățiri și reforme chiar acolo, unde înșiși ai lui sbiară după dreptate și îndreptare.

Să vedem însă, care este numărul alegătorilor în Transilvania și Ungaria și cum se împart ei. Pentru acésta ne folosim chiar de datele mai prospete, ce le aduce o fôia ungurească.

Numărul populațiunii statului ungar este de 17 milioane. Dintre aceștia drept de vot au numai 800.000. Este însă în legea electorală de ađi un paragraf, care dăce, că decât cutare alegător a rămas în restanță cu darea cătră stat, nu se pôte bucura de dreptul votului. Pe calea acésta cad dela alegeri cel mai puțin 160.000 alegători. Va să dăce majoritatea faptică o formază 350.000 voturi. Atâta trebuie să câștige guvernul, séu partida, care vré să stăpânească în țără. Din numărul acesta 40.000 sunt funcționari, 12.000 arendatori de regale, alte mii de arendatori de băi și erariali, c'un cuvânt indiviđi, cari sunt atârnată de guvern, — așa că guvernul n'are să-și câștige, decât 200.000. Unde mai punem exercitarea forței, corupțiunea, protecțiunile, stăpânirea de voturi, baionetele gendarmilor și decă și sute de mijloce, cu cari un guvern unguresc își câștigă majoritatea în dietă, călcând fățiș voința și drepturile poporului.

Nu-i așa, că Banffy, pe lângă motivul cu „primejdierea statului național maghiar unitar“, a avut și alte motive „temeinice“ de a refusa condițiunea de pace pusă de stângaci cu privire la reforma legii electorale?

Am dat acésta mică iconă a stărilor pe acest teren în Transilvania și Ungaria, pentru-ca să se vadă cum stăm în privința acésta sub cinstita oblăduire ungurească de ađi.

Pagini alese.

Din luptele Italianilor pentru libertate.

XI.

Noua încercare a lui Carol Albert. — Abdicarea lui. — Îngâmfarea lui Radetzky. — Crușimile dela Brescia. — Desertarea Italianilor dela Austriaci. — Căderea Veneției. — Din guvernator, profesor... —

După perderile nenorocite descrise în numărul trecut, mai venită încă multe amărăciuni asupra biete națiunii italiene.

Carol Albert și patrioții neînduplecați hotărâți organizarea unei armate mai mari și mai regulate, cu care să se dea de nou asalt dușmanului.

Poporul primă cu dragă inimă toate sarcinile și dările, ce i-se cerură spre acest scop. Dér, istovit de lupte și de jertfe, mult nu putea duce greutatea. De aceea cerea cât mai în grabă armarea războiului!

Regele Carol Albert cunoscuse, că încă nu e destul de pregătit pentru a relua lupta cu Radetzky, dér incredut pe faptul, că în Ungaria era locul revoluției la culme și armatei austriace îi mergea rău, — declară ruperea păcii și porni de nou, cu cătă oște avă, contra lui Radetzky.

Arănunțele sunt de prisos. Destul să spunem sfârșitul: Italianii, deși se purtară brav, *perdură lupta érași*. Carol ceru pace, dér biruitorul îngâmțat îi puse astfel de condiții de pace (d. e. să-i dea obstatec, zălog, pe Ducele de Savoia, să gonască din țără sa pe toți fugarii politici trecuți în ea din provinciile cuprinse de Austriaci, ca să-i pôtă apoi pedepsi aceștia cu totă crușimea) — încât *regele voi mai bucuros să și lapede corôna, decât să primască o pace atât de umilitoare!*

El își chiamă efrenicii în jur de sine, împreună cu prințul moștenitor Victor Emanuel, și în sfat, după ce le spuse cum stă tot lucrul, și fiind ascultat de adjutanții și steticnicii săi plângând, — el puse mâna pe umărul principelui moștenitor și îl declară *Rege*.

Victor Emanuel, noul rege, plecă deja în noaptea aceea în tabăra lui Radetzky spre a cerea pace cu el, pôte mai puțin umilită, fiindcă nu el a fost biruit, ci el e un nou domnitor neobligat prin trecutul său.

Dér biruitorul mareșal Radetzky s'a arătat cu acest prilej în totă îngâmfare și crușimea inimii sale: a primit pe Regele nou, care vorbea în numele unui popor ce lupta pentru libertate, în curtea unei case țărănești, *ședând el pe un scaun, ér pe*

Rege lăsându-l să stea în picioare înaintea lui! Pacea, ce i-a impus însă, a fost, ce-i drept mai puțin umilitoare decât cea pe care o cerea lui Carol.

Carol în timpul acesta se exilă el singur, eșind din țără și retrăgându-se într'un oraș, el din Portugalia. Totă Italia simți o mare milă pentru sôrtea nenorocită a eroului, care cu atâta nobleță s'a avântat în lupte mari pentru neam! *Și și astăzi Italianii peregrinăză cu miile la mormântul lui, care se află lângă Turin, ca la mormântul unui sfânt al lor, și-i preamăresc memoria și-l arată generațiilor tinere, ca model!*

*

Vom povesti acum istoria unui prea trist episod al acestor zile.

Când Carol reîncepuse acest mai nou și ultim războiu al său, populația din Lombardia s'a revoltat și ea contra jugului austriac. În mai multe puncte. Dér cea mai strânică între aceste mici revoluții fu cea a orașului Brescia, care număra vre-o 30.000 locuitori, și care puse pe fugă dintre zidurile sale garnisona austriacă, ce se afla în el. Generalul Haynau, fugărit cu trupele sale din acest oraș, își câștigă ajutor, apoi bine întărit se reiatorse peste o săptămână contra cetății, care l'a isgonit. Se dete o luptă crâncenă, care tinu 10 zile! Italianii cu mic cu mare, bărbați, femei, ba chiar și copii lucrau la închiderea ulițelor prin baricade puternice, după care erau ascunși trăgăcii buni să tină pept năvalei străine. Dér inamicul totuși răsbi a intra în oraș prin o parte a lui. Acum sciau Italianii, că sunt perduți, — și totuși, în loc să predea orașul și să fugă spre a mai scăpa măcar câți pot, ei steteră la locul lor, retrăgându-se prin case și din case împușcând în strade, așa că Austriacii trebuiră să ia tot casă după casă, prindând pe cei dinăuntru, cari se împotriviau până la istovirea ori-cărora puteri!

Cum mergeau cuprindând, cu greu, casă după casă, în tot locul prindeau câte-o cetă de eroi ai némului italian. așa că numărul prizonierilor era mare. Atunci generalul Haynau dete poruncă să nu mai prindă pe nici unii, spre a-și face de lucru și cu paza lor, *ci pe care cum îl prind, bărbat femeia, fecioră, ori cine ar fi. să-l omóre!* Soldații împliniră în chip barbar porunca generalului, și în căsurile următoare să vedeau pe rând din casă în casă, sburând pe ferestrii în stradă unul după altul trupurile morțe și bat i jocurite urt ale Italianilor prinși și uciși de soldați! Ba, în desfrâul lor,

privire din ochii ei le dăruise uitarea.

Intr'o zi o femeia sërmană o rugă: „Măria-ta, singurul meu băiat e pe morțe. Seiu că ai burueni minunate, cari vindecă, când nimic nu mai pôte vindeca.“

Regina, fără a sta pe gânduri, se duse în pripă lângă patul în care horcăia a morțe tînărul. El deschise ochii împăinjenți și se mai uită odată la deasa. Acésta singură privire îi așită din nou flacăra vieții; răsufarea i-se întorse în piept, buzele, reci și vinete i-se rumeniră și se desghețară, ér muma recunoscutore se aruncă la picioarele reginei, îmbrățișându-i genunchii.

Intorcându-se de astă-dată acasă, regina nu se simți așa ostentă ca de obicei; dér totuși se aștepta, ca o bolă grea, pôte chiar morțe, să o pândască. Care nu-i făcuse spaima, când a doua zi vedu, că singurul copil cădu greu bolnav, înaintând cu pași repeđi spre morțe!

„Dómne Dumneđeule!“ ofta ea. „Acésta jertfă n'o vei cere dela mine! Trece peste puterile mele!“ Zadarnică îi fu ruga! Zadarnice iscusitele ei îngrijiri! Chiar privirea-i perduse farmecul. Copilul ei nu mai deschise ochii, ci aiuria despre angeri minunat de frumoși și despre flori, până ce rămase, întepenit și galben, în brațele ei; ér regina, doborită, fără lacrimi, fără jelanie, fără puteri, simțea numai că arde de dureri. Din acea clipă părea că darul ei a părăsit-o.

Ómenii dăceau, că ar fi pierdut încrederea în minunatele ei burueni. Veni o vreme de întunecime pentru sërmana regină. Ea își blăstema făptura și ruga ei. Își aducea vină, că din pricina ei a cădu tot greul nenorocirei sale și asupra îndrăgitului ei soț. Lumea îi părea așa de întunecată, ca și cum ar fi fost împreșurată de o noapte fără zori, fără primăvară, fără pomi frumoși, fără cântec de paseri, fără nimic în fine;

nimic din toate ce altă-dată înviorau sufletul ei. Ea, care nu cărtise niciodată, cât timp cređuse, că mântuise pe alții de suferințele lor, găsi astă-dată cerul fără îndurare și nu mai avea tãria, de a se bucura de fericirea celeilalte mame, crușată de gróznica suferință.

După ce îndelungă vreme rătăcise în noaptea indoelii, ea adormi în sfârșit. De odată i se pără, că ușa se deschise, că dragu-i copil intră, strălucitor și fericit, că se aședă pe marginea patului, că îi ridică de pe piept povara durerii și îi dedă bucuria cu un răsuflet ce răspândia miros de micșunele. Apoi el dăce cu vocea-i duiosă: „Mamă, nu plânge! Tu m'ai făcut atât de fericit, cum n'ași fi fost pe pământ, cu totă iubirea ta aprinsă! Óre nu mi-ai deschis tu cerul? Mi-a fost dat să mă întorc acolo, fără dureri și fără păcate, mulțumită jertfei tale, oh, mamă! Nu plânge! Sunt pururea cu tine! Ai făptuit, în evlavia ta, o greșelă, cređând că ai puté să alini

toate suferințele lumii și ai fost silită să o ispășesci, doborită la pământ. Lumea este așa cum o vrea Dumneđeu: o ocnă, un cuptor, o topitor, o trecere forțe scurtă dela o viață la alta, mai mult séu mai puțin înălțată, după cum am învățat pe pământ. Răbdare, mamă! Ceasul mântuirii tale sună; ér eu sunt pururea lângă tine, cu lumina și puterea mea! Tu poți încă să mângăi, pentru-că cređi într'o viață viitoare, pentru-că scii bine, că ea ne așteptă pe toți! Morțe nu este! ci numai o renascere și, oh! mamă, decât ai scii cât de frumoasă e, ai aștepta-o cu nespuse bucurie și n'ai mai suspina! Sărăcia, bóla, nedreptatea și lupta, trebuie să fiă! Acestea toate folosesc numai să ne curățim sufletul, să ne ajutăm între noi și să ne miluim. Éta de ce sunt fericiți aceia, cari ajută pe cei ce suferă, din toate puterile, jertfindu-se și dăruind tot ce au de dat; dér să schimbăm pământul într'un raiu, nu se pôte și

soldatii mersera asa de departe, ca pe femeile si pe fetele feciore prinse le necinsteau inaintea parintilor lor, apoi ucidandu-le cu parintii dimpreună, le aruncau góle in stradă, de pe ferestră!

Oraşul tū pustiit in chip îngrozitor. Se făcū apoi „pace“. Dér ce pace? O pace, in care generalul austriac ridică furcī in oraş, şi pe toţi bărbaţii harnici de arme îi prindea şi spândura, fără nici o judecată! Bătrânii din fruntea oraşului fură siliţi a plăti 6 milioane franci numai „despăgubire de résboi“, ér 12,000 franci numai — *cheltueli de spândurare!*

Ceva mai grozav abia se póte închipui. Ómenii laşi si mici de suflet s'ar fi făcut şi diavoli. numai să scape din calea unui atare inamic tiran, — Italianii însă au rămas. chiar şi in acest oraş, *naţionalistii neinduplecaţi*, ba încă chiar cu atăta mai inverşunaţi! Dumneşeu li-a şi ajutorat apoi de şi-au scuturat jugul barbar, nu peste mult.

*

O altă pildă de patriotism şi iubire de neam aflăm tot in aceste zile ale résboiului din urmă a lui Carol Albert, in Veneţia.

Chiar când Carol Albert cădū, şi o gróză cuprinsese totă Italia, — Veneţia, sub conducerea lui *Manin*, care éráşi eşi la suprafaţă, își organiză o puternică armată de apărare contra invasiei austriace. Se formară 10 bataliōne de gardă, ér tinerii cei mai aleşi intrară in şirul artileriei, așa că înjghebă o armată de apărare de 20,000 ómenī.

Inima acestei armate însă o formau tocmai cei mai buni soldaţi italieni, vre-o 9000 la număr, cari serveau in armata austriacă (in provinciile ocupate) şi cari indată ce se începură ciocnirile între armata străină şi poporul frate lor, fugiră din armata austriacă şi se puseră in slujbă sub stégurile revoluţiei naţiunii lor!

Fiindcă nu prea aveau bani, oficerii şi generali abdiseră de plăţile lor şi toţi soldaţii scădură plăţile lor cât nu mai putură!

Se începū lupta la inceputul lui Maiū 1848. Austriacii biruitori incolo, își adunară aci tóte puterile cele mai bune. Şi după o gróznică luptă pe apă şi pe uscat, in care Austriacii suferiră perderi mari şi tură de repetite-ori respinşi, — pe la sfirşitul lui August, după o eroică şi nebiruită împotrivire de 4 luni, Veneţia trebū totuşi să-şi plece stégul, căci i-se gdtase hrana şi banii, şi tóte!

Manin, care stase împreună cu doi generali, ca guvernator al ora-

şului, se retrase pe o corabiă francesă din oraş, fugēnd in Francia, ca de-acolo să ducă pe cât póte şi pe cât va trăi, lupta mai departe *condeiul şi cu cuvēntul*, contra stăpânirii străine din patria sa. Si el, *Manin*, dictatorul şi adoratul unui oraş şi a unui popor, trăia acum prin Francia, câştigându-şi pânea ca — profesor de limbă italiană... numai ca, avēnd libertate, să lucreze şi din străinătate pentru némul iubit şi cauza lui mare şi diéptă!

Spic.

† Ioan Bran de Lemeny.

Mercurea trecută petrecurăm la mormēnt pe cel din urmă dintre membrii comitetului naţional român dela 1848, pe *Ioan Bran Pop de Lemeny*, care a réposat Lunī nóptea in Braşov in etate de 88 de ani.

Réposatul, care până in zilele ultime ale vieţii sale s'a bucurat de tótă vigórea trupescă şi spirituală, a făcut in periodul, ce a urmat după 1848, o carieră frumoasă, ca puţin alţii, rămānēnd întotdeauna credincios naţiunii sale şi stāruind necontentit pentru apărarea şi inaintarea causei ei.

In anul mişcării celei mari naţionale dela 1848, Ioan Bran a avut un rol de frunte între naţionaliştii romāni. A luat parte la adunarea din Blăşiu ca deputat al Romānilor dela Braşov, unde ca avocat dela 1837 își câştigase un nume frumos. El fū ales între secretarii adunării de pe „Cāmpul Libertăţii“, precum şi in deputaţia, ce a mers la împēratul Ferdinand. Mai târziu a fost membru in comitetul naţional român şi a făcut parte şi din comisiunea pentru apărarea ţerei, conlu-crând cu soţii săi la organizarea militară a poporului român, împărţit in 15 legiuni cu 95,000 de ostaşi.

Şi in Braşov era o legiune, condusă de vice-prefectul C. Secăreanu, care a organizat un escadron de călăreţi şi a reuşit să pacifice pe Ciangăii din Săcele.

După revoluţia, Ioan Bran a primit postul de inspector in cercul Branului, la 1850 a fost însărcinat cu misiunea de bărbat de încredere al naţiunii române dela Viena in comisiunea pentru desărcinarea pământului şi in aceea pentru introducerea şi in Transilvania a codicelui civil austriac. De aci Bran s'a re'tors in Transilvania, unde a fost numit referent in secţiunea justiţiei la guvernul civil şi militar al Transilvaniei. Mai târziu ajunse consilier la tribunalul din Sibiu, ér la 1854 consilier la curtea de apel, tot acolo.

In 1861, Romānii din districtul Făgăraşului au cerut dela monarch să li-se dea un căpitan suprem de naţionalitate română şi să se introducă limba română ca limbă oficială administrativă. Atunci a fost numit Ioan Bran căpitan suprem al districtului Făgăraş şi a reuşit cu o stāruinţă energică şi sprijinit de popor să introducă limba română in întreg districtul ca limbă oficială, in mânia tuturor pedecilor, ce se puneau făţiş şi pe ascuns de cătră adversarii Romānilor. Tot-odată a reuşit să facă, ca in acest district séu comitat romānesc să fiă aplicaţi am-ploiati capabili romāni la administratiă.

La 1863 fū ales deputat in dieta ardelenescă din Sibiu, ér mai târziu merse de aci ca deputat in consiliul imperial din Viena.

Schimbându-se sistemul de guvernare, Ioan Bran, neputēnd să conlucre la distrugerea drepturilor câştigate de naţiunea română, s'a retras la 1866 in pensiune şi a venit éráşi la Braşov, unde a trăit până la mórtea sa.

La inmormēntare a luat parte tótă inteligenţa română şi mulţi fruntaşi din popor.

SCRILE ŢILEI.

- 13 (28) Ianuarie.

Prelegeri pentru popor. Aflăm, că comitetul despărţământului I (Braşov) al Asociaţiunei, conform programului séu de acţiune anunţat încă in adunarea generală, ce s'a ţinut astă-vară in Braşovul vechiū, a hotărît să aranjeze in decursul acestei ierni o serie de *prelegeri publice pentru poporul dela sate*. Prima prelegere se va ţine in comuna *Feldiōra* Duminecă in 24 Ianuarie v. (5 Februarie st. n.) va să dică de mâne într'o săptămână. Va vorbi d-l *Cornel Aiser*, membru in comitet şi cassar la filiala „Albinei“. D sa va vorbi despre *asigurări*, arătând felul şi importanţa lor. Aceste prelegeri, se n'telege, sunt libere de ori-ce taxă şi au de scop numai şi numai luminarea poporului. De aceea e de dorit să ia parte la ele cât mai mult popor, atât bărbaţi, cât şi femei. Chiar şi de prin comunele vecine ar fi de dorit să ia parte poporul nostru la aceste prelegeri. Sperăm, că preoţii şi învăţătorii noştri vor şi stărui in direcţiunea acésta.

Pentru monumentul lui Şaguna s'a făcut şi in Braşovul vechiū o frumoasă colecţiă dela popor prin stāruinţa d-lui paroch *Iosif Maximilian*. Dela 161 contribuēnţi s'au adunat in total 109 fl. 63 cr. Sume mai mari au contribuit: d-l adv. *Iosif Puşcaru* 25 fl., réposatul Bran de Lemeny 20 fl., Iuniu de Puşcaru 10 fl., Valeriu Bologna

10 fl., *Iosif Maximilian* 5 fl. Ceilalţi au contribuit sume mai mici.

Nouē agenturi ale Asociaţiunei. Dumineca trecută s'a constituit in comuna *Bod*, de lângă Braşov, o nouă agentură a Asociaţiunei prin d-nii *Gr. Maior* şi *Tr. H Pop* ca delegaţi din partea comitetului despărţământului braşovean. S'a ales preşedinte al agenturei d-l paroch *Filip Creiţar*, secretar d-l preot *Vasilie Mereş*, cassar d-l *Aron Glăjar*, bibliotecar d-l *Mihai Nistor*. S'au insoris cu ocaziunea acésta din Bod următorii membri ajutatori cu taxe anuale de câte 1 fl.: *Filip Creiţariu* paroch, *George Cherciu* învăţ., *Vasilie Mereş* preot, *Sim. Neago*, *Mihail Nistor*, *Aron Glăjariu*, *Vas. Marian*, *Constantin Stan* şi *Ioan Duma*. — Tot Duminecă s'au prezentat aceiaşi delegaţi in comuna *Sânt-Petru*, unde au fost aşteptaţi de un număr frumos de popor. Aci însă, neputēndu-se mijloci o înţelegere asupra persónelor propuse, nu s'a putut constitui agentura, ci delegaţii au declarat, că rezervă comitetului dreptul de-a numi in agentură persónele, ce le va alege dintre membrii inscrişi. S'au inscriis membrii ajutatori cu taxe de câte 1 fl. d-nii: *Ioan Nan*, paroch; *George Crivét* învăţ., *Vas. Creangă* învăţ., *Silvestru Bărsan*, *George Bărsan*, *Zaharie Bărsan*, *G. Creangă*, *Dumitru Răsnovean*, *George Benea*, *Ioan Irimie Creangă*. Li s'a făcut tot-odată delegaţilor promisiunea, că se vor inscrie şi alţii mai mulţi.

Lucrul manual in şótele din Romānia. Numărul învăţătorilor din Romānia, cari propun lucrul manual in şótele primare, este de 495, dintre cari 142 cu titlu provisoriu, ér 353 cu titlu definitiv. Numărul şótelor, in cari elevii învaţă lucrul manual, este de 495. Dintre acestea, 63 şótele au ateliere speciale, ér 432 nu au ateliere, ci se lucrează in clasă. După specialităţi, se propun vre-o 24 de lucruri manuale, precum: dogăria in 9 şótele, strungăria in 6, tēmplăria in 37, frāngheria in 21, coşuri de richită in 182, coşuri de papură in 109, coşuri de paie in 142, rogojinăria in 38, pālăriile de paie in 413, cartonajul in 96, sculptura in lemn in 40, îmbrăcatul sticlelor in 116, periile de cap in 15, măturile in 23, scaunele de nuiele in 11 şótele şi așa mai departe. Numărul școlarilor, cari s'au ocupat cu lucrul manual in şótele rurale (dela sate) a fost de 14.351.

„Buna“, insoţire de credit şi depuneri in Feleacul săsesc, își va ţine a doua adunare generală in 25 Febr. n. După capitalul social de 2148 fl., acest mic institut de bani a realizat in anul trecut un profit curat de 236 fl.

La petrecerea din Codlea, ce s'a dat in 26 Ian. n. 1898 in favorul societăţii române de lectură de-acolo, au incurs suprasolviri dela următorii d-ni: *Cornel Comanescu* inginer 60 cr. *Iosif Comanescu*

nicī nu trebuie; căci pământul este un loc de muncă, numit de ómenī: „iad séu purgatoriu!“

Regina se deşteptă, şi de atunci liniştea reintră in sufletul ei. Ea putū să mângāie, să aducă bucurie, dér să vindece... nu! Ea nu mai avea nici o dorinţă; trăia tihnită şi fericită, răspândind pacea in jurul ei.

Sinaia, 30 Oct. 1898.

Din întâmplările vieţii.

— Note şi schiţe, de *Isaia Moldovan*. — (Urmare).

După reintórcerea la lucrul meu, mi-am făcut coranta, am adus pe preotésa şi copii şi hainele, ce scăpase de jaful rebelilor. Cum trăiam de miserabil își póte închipui orī şi cine, căci nu aveam nimic pe lume: nici bucate, nici de dulce, ou un cuvēnt nimic. Dumneşeu, care hrănesce paserile ceriului, ni-a avut grija. Am mers la *Retyite Dumitru* in Vidrasu, joare ţinuse de soţiă întâiu pe o soră a mea, —

ér acum era a treia óră căsătorit — şi cu mare greu şi ruşine am cerut împrumut 5 merţe de cucuruz. In tótă viaţa n'am fost nimēri dator, afară de aceste 5 m. de cucuruz, cari mi li-a împrumutat amintitul cu tótă bunăvoinţa. Peste vre-o câteva zile a sosit secerişul; pământurile le sēmănaşem in tómnă, mai inainte de a-ne reslăţi, şi s'a făcut grāu bun şi frumos, şi am ajuns éráşi a răsufia mai liber.

Nu mult, peste jumătatea lunei Iulie, vin *Muscalii* până la *Reghin*, apoi éráşi au retras. Pe cât ne bucuram, pe atât ne descurajam. Dér odată, numai ei tot cuprind *Reghinul* şi *Ungurii* învinşi o iau la fugă. In *Vaşarheiu* se face mişcare mare, la resistinţă nu cugeta nimeni, ci numai la fugă de scăpare.

Protopopul nostru *Fogarasi*, arestat in *Cetatea de Baltă* şi trimis in Sibiu, prin *Ungurii* a fost liberat şi, ca recompensă, că suferise pentru cauza ungerescă, i s'a conferit protopopiatul *Muresului* ou sediul in *Vaşarheiu*. In frica cea mare, fiind şi fişpanul nostru *Banfi Janos* in *Vaşarheiu*, il chiamă la sine şi-i dice: „Nó, D-le proto-

pop. *Muscalii* vin, ce mă voi face? — „Apropos şi eu“ dīse protopopul. — „Altceva-i a D-Tale şi éráşi altceva e cu mine, că corb la corb nu scóte ochii; dér eu, eu (én, én). De mine însă nu mi-e așa tēmă, mă arunc in spatelul unui cal, trec in *Ungaria* şi scap; am însă muiere şi 7 copii, şi când vin *Muscalii*, popa din *Chirileu* de loc vine şi-i omórá pe toţi.“ — „Nu se póte *Măria* ta: eu cunosc pe popa acela, e un om blānd, de omenia“ a dīs prota. — Ba să mă ierţi. D-le protopop, eu un om mai crud, mai marţial, n'am vėqut de când sunt; când l'am benignisat in *St. Paul* şi-a înfipt ochii in fruntea mea şi in restimp de trei pătrare de óră, cât a ţinut benignisarea, orī cât de aspru vorbiam, nici cea mai mică mişcare n'am observat într'ensul. De aceea sciu, că vine şi-mi omórá muierea şi copii!“

Acestea mi li-a enarat protopopul, după-ce s'au domolit lucrurile şi imperialii puseră capēt revoluţiunii.

Au fost trecut tóte. Era in August, şi de frate-meu *Vasilie* nu mai auşisem nimica; despre frate meu preot in *Udora*, că-

pētasem scire, că a fost omorit de un ofiţir ung. Étă întâmplarea. Acest frate al meu, preot in *Udora* de sus, acum veduv, s'a refugiat şi el ca toţi preoţii romāni şi pe copila sa *Susana* a lăsat-o la fostul bucătar al grofului *Mikes* şi lui nănaş de cununie, la care a depus 300 două-deceri 100 f. m. c. Acest bucătar, numit *Fejér János*, Romān renegat (*Ioan Albu*) locuia într'o crişmă la *Ognele Ujőrei*. Frate-meu scăpase şi el, ca prin minune, la preotul reformat din *Bucerdea*, conşcolar cu el pe când erau studenţi in *Cluşiū*. Acum sosind secerişul, a venit la nănaşul séu la *Ognele Ujőrei*, de aci mergea in tótă ziua la seceriş şi *Fejér Janos* îi trimetea prin servitóre amiađa. Intr'o dī retereză mulţime de cātane ungerose, cari se opresc in *Ogne*. Un ofiţir e incuarterat la *Fejér Janos*, şi póte ca să-i rămānă lui suta de fl., au hotărît să piardă pe frate-meu. La amiađi nu i-a trimis ca de altă-dată mâncare, ci a trimis servitóre să-l chieame acasă. Lucrătorii şi alţi ómenī, cari lucrau in vecinătate il sfătuiră să nu se ducă la *Ogna*, ca să nu i-se întâmple ceva, el însă totuşi s'a

preot 50 cr. Emilian Gheaja din Paloș 1 fl. D-na Georgescu din T. Severin 2 fl. Moritz Bock, comerciant 60 cr. D-na Drock 20 cr. Carl Bolesch notar, Georg Zeides și Iohan Iosef jun. câte 10 cr. In numele comitetului arangiator, d-nii Anania Boldor, ca președinte și N. Cristea, ca cassar exprimă pe această cale mulțămirea d-ilor contribuți.

Repășire în masă din sinul bisericeii catolice. Gazetele unguresci aduc știrea, că 1200 locuitori din comuna *Santova* (comit. Bac) și-au anunțat eșirea lor din sinul bisericeii catolice. Căusele se duc a fi neînțelegerile dintre credincioși și parohul lor.

Patinagiu costumat. Fiind timpul favorabil, festivitatea de patinagiu costumat se va arangia Duminecă în 29 Ianuarie st. n. de societatea de patinagiu din loc cu concursul muzicii militare a regimentului din garnisona noastră. Program: 1. Mare procesiune a tuturor patinatorilor, damelor și domnilor costumați. 2. Briliant foc de artificiu. 3. Mare cuadril festiv. Până la punctul 2 al programei numai cei costumați sunt admiși la gheață. Ținerea festivității se va anunța între orele 4½ și 5½ seara prin trei impușcături de trăsc. Prețurile de intrare se pot vedea din afișuri. După festivitate se va da în sala redutei o petrecere cu concert și dans. La această petrecere membrii societății de patinagiu și patinatorii, cari au carte de abonament, prezentându-le vor avea intrare liberă. Toți ceilalți plătesc prețul de intrare de 20 cr. de persoană.

† **Dr. Vasile Glodariu.** Tocmai înainte de încheierea fôiei primirăm trista știre, că vechiul și meritatul profesor al gimnasiului român din loc, *Dr. Vasile Glodariu* a încetat din viață. Răposatul a fost un dascăl erudit și un bun și zelos Român, fôrte activ și conscientios. Știrea despre môrtea lui va face pretutindeni, asupra tuturor, cari l'au cunoscut, cea mai durerôsă impresiune.

Cuvântare festivă

la jubileul Vicariatului Silvaniei Alimpiu Barboloviciu

de

Ioan Papirtu Pop, protopop.

„Dumnezeule! Tu m'ai învățat pe mine din tinerețele mele și până acum tot vestesc minunile Tale. Dumnezeule, nici de aici înainte nu mă lăsa pe mine“.

Prea înțelept. Psal. 70.17...

Aruncând cu ochii sufletului și ai inimii mele o privire în sf. Biserica această, de frumuseța picturii ei, a altarului înflorit bogat, luminat, de mulțimea așezilor ascultători încântat, am cedat sorții, ca alesului oare când Evangelist, și deși persecutat

de multe neîndreptățiri, adănc lovit, sdruncinat chiar în apusul zilelor mele, totuși cu grația și ajutorul, ce l'escroez dela Părintele luminilor, și bunăvoința ascultătorilor, mă încumet a Vă vesti mai înainte de toate, că: astăzi nefind Duminecă, ziua Domnului, ori altă sârbătoare, totuși aflu, că ne-am așunat aici nu numai din ținutul Sălagiului, ci și din cele mai depărtate margini ale diecesei, ba și din alte diecese încă.

Da, într'adevăr așa este! Ne-a atras și întrunit aici stima, iubirea și reverința celui mai mare distins preot dinaintea s-lui altar, a Reverendissimului Dn. Vicariu foraneu episcopesc a totă Silvania, Barboloviciu.

El e obiectul sârbătoririi iubilare de 25 ani, fiul fostului de odinioară paroch-protopop din Chilioara, născut acolo în anul 1834 în timpurile feudale de un sclavagiu greu, timpuri vecinic doritoare și însetate de libertate.

In botez și-a primit numele de Alimpiu al zilei de azi, a cuviosului Părintelui patronului său.

A studiat normele și gimnasiul în Șimleul-Silvaniei, în acest oraș de renume vechiu istoric, prin care s'au perondat atâtea orde barbare ale seculilor. Cursul filosofiei l'a ascultat un an în Clușiu, și, pre bine cunoscându-l încă ca Vicariu al Sălagiului de piă memorie de odinioară Metropolitan Alexandru Sterea Șuluțiu, într'al doilea curs de fizică l'a trimis la Tirnavia (Sâmbăta-mare). De acolo, tot ca pre un escelent student și cu purtarea cea mai esemplară l'a trimis la facultatea teologică din Pesta, având pe cei mai celebri profesori, distinși mai în urmă ca prelați, episcopi și metropoliți, unde și acolo cu calcul de precelință a absolvat la anul 1857.

După acestea s'a transpus la nou înflințata diecesă a Gherlei, unde în gremiu a fost un an ca oficial. La an. 1858 căsătorindu-se, s'a ordinar de bunul episcop vrednic de memorie Ioan Alexi, care numai decât l'a și trimis în parochia mare și mănăst. Bôrșă din Ardeal. La trei luni l'a și distins, numindu-l protopop în acel district (tractul Giulei). In 15 ani a deșteptat și luminat acolo poporul, ca emancipat odată se nu mai ajungă erași subjugat și elot. A ridicat case parochiale, școle, clădiri economice, toate de model nu numai în Bôrșă, ci și în multe sate din tract. Er acum de 25 ani impliniți funcționează ca Vicar al Sălagiului și protopop paroch al Șimleului Silvaniei.

Zidurile Sionului Domnului, ale școlilor, aceste paladii ale muselor de regenerare, casele preoțesci din Șimleu, cât și din cele două tracte: a Vălcăului și Crasnei, cari încă le administreză, și altele din ambitul Silvaniei făcute la îndemnul și propaganda lui: toate acestea vorbesc de sine în ziua iubilară de azi și îi vor eternisa numele.

Zelul, energia, viața-i laborioasă, acti-

vitătea-i roditoare pe toate terenurile vieții publice, nu eu am să le amintesc: culminarea în pozițiile și posturile lui distinse, precum și stima, reverința orașenilor, conaționalilor și compatrioților din toate părțile înde-ajuns mărturisesc în privința aceasta.

Cine nu știe, câte institute culturale, corporațiuni de educațiune, de deșteptarea poporului Sălagén și de înaintarea și prosperarea lui economică și altele tot ca președinte, în mare parte și ca întemeiator al lor le conduce și distinge până azi. Succesele morale, intelectuale și materia'e le dovedesc starea lor înfloritoare.

Cu versul lui atrăgător, simpatic, cu abundența oratoriei, rar dată muritorilor, cu inima-i pôte încă prea deschisă a știut să învingă, să cucerescă inimă; ca un credincios apostol își vena ômeni, bărbați devotați, își afla tovarăși de luptă, cu cari a lucrat la realizarea operelor de regenerare.

Preveniența sa cea rară și promptitudinea cu care era gata de a servi tuturor și în tot locul le caracterizează cuvintele dela Isaie profetul (6, 8, 9): „Am auzit cuvântul Domnului, care au întreat: Pe cine să-l trimit? Cine va merge...? Și i-am zis: Etă aici sunt eu, trimite-mă pe mine“. Și într'adevăr, nici-odată n'a stat la îndoială, ci a mers. Ce zic, a mers? — a sărit, cu pași înteiți a grăbit pe cei necăjiți a-i mângăia, pe cei întristați a-i îmbucura, pe cei muribunți cu merindea vieții de veci a-i nutri, pe orfanii a-i dărui, pe cei golii a-i îmbrăca, pe cei însetați și flămânzi a-i hrănit, pe călătorii a-i ocrotit, pe cei arși a-i adăpostit. Despre acestea mărturie suntem noi. Pe cei șicanați, torturați, deportați încă i-a căutat, i-a urmărit, pentru de a-i însufleți, balsam a-le împărți, a-i întări în curagiu, bărbăție și putere. Făcând și împlinind acestea, cu Psalmistul pôte zice: „Am cugetat, Dômnne, la poruncile Tale, că le-am iubit fôrte“. Și le-a zis cu marele Apostol al nemurilor (Rom. 6, 14): „Pecatul pe voi nu va domni, că nu sunteți sub lege, ci sub dar. Și eu zic, că încă sub darul limbilor, în dreptul naturii și al ginților“. Rugatu-s'a cu Iudita (6.17): „Dômnne Dumneșul ceriului, caută la trufia lor, și Te îndură spre umilirea neamului nostru“.

Fiă de ajuns, onorați și iubiți ascultători, în liniamente generale și numai acestea ca trăsături ale rarelor însușiri, adevărate fapte umane creștine și merite ale iubilantului, căruia îi cer scusele.

(Va urma).

Dare de sêmă și mulțămirea publică.

Brașov, 11 (23) Ianuarie 1899.

La petrecerea populară, împreună cu concert și teatru, aranjată de corul bisericeii din Brașovul-vechiu în 6 (18) Ian. 1899, s'a încassat peste tot suma de 196 fl. 76 cr., cheltuelile fac la oaltă 116 fl. 48 cr., venitul curat este deci de 80 fl.

28 cr., care s'a adaus la fondul corului bisericeii din Brașovul-vechiu.

Suprasolviri s'au primit dela D-nii: Iancu Maximilian capelan în Stupini 3 fl. 80 cr., Iosif Maximilian preot în loc 1 fl. 50 cr., George M. Zănescu 1 fl. 50 cr. adv. Mănoiu 1 fl. 40 cr., L. Maximilian 1 fl., Dum. Căpătină 1 fl., D. Platoș 80 cr., D. Furnică 80 cr., N. Balea 60 cr., Fl. Șoneri 60 cr., prof. N. Bogdan 40 cr., I. Aron 30 cr., N. Bretoi 30 cr., Const. Pop, G. Măzgar, I. Micu, Șt. Garoi și Șt. Dan câte 20 cr., C. D. 16 cr.

Oferte au încurs dela D-nii: Bran de Lemeny 2 fl., G. Nica 2 fl., D. Făgărășan prof. 1 fl. 50 cr., I. Maximilian preot în Stupini 1 fl. 50 cr., A. Vlaicu director 1 fl. 40 cr., Gh. B. Popp 1 fl. 40 cr., prof. A. Bărșeanu 1 fl., I. I. Burduloiu 1 fl., Th. Cristan 1 fl., Dr. E. de Lemeny 1 fl., D. Roncea 1 fl., V. Onițiu director 1 fl., căpitan Popa 1 fl., Nemeș notar public 1 fl., N. N. 1 fl., Mihalovits 1 fl. Kertsch 60 cr. și I. Mandai (Satulung) 40 cr.

Afară de aceste oferte au binevoit a mai contribui în favorul corului bis. D-nii: G. B. Popp 20 fl., I. Bran de Lemeny 5 fl., Aliquis 15 fl., d-na Maria de Steriu 5 fl., d-na E. Kertsch 3 fl., d-nul Diamandi Manole 5 fl., d-na S. Poteca 5 fl., d-na El. A. Popovici 5 fl., Frații Mihalovits 5 fl., Tache Stănescu 5 fl., Librăria Ciurcu 2 fl., I. Dușoiu 2 fl., I. Sabadeanu 2 fl., Eremias 2 fl., G. M. Zănescu 2 fl. și Dr. E. Mețianu 3 fl.

Mulțumim călduros tuturor marinoșilor contribuți, precum și publicului, care a luat parte la petrecerea arangiată de corul nostru în sara de Boboteză, rugându-i ca și pe viitor să ne învâdică de sprijinul moral și material al D-ilor.

Comitetul parochial al bis. rom.
gr. or. din Brașovul-vechiu.

Cele deșce porunci ale Germanilor.

In toate gazetele Germanilor naționali au apărut zilele aceste „cele deșce porunci pentru ofensiva și defensiva poporului german“. Etă-le:

1. Să crești în puterea de neînvinș a poporului tău și în aceea, că Germanului numai Germanul îi pôte ajuta!

2. Să-ți mărturisești germanismul tău totdeauna și pretutindeni cu mândria și cu curagiu!

3. Să serbezi zilele aniversare ale memoriei marilor fii și fice din poporul tău cu însuflețirea cuvenită!

4. Să-ți iubesc națiunea mai pre sus de toate și să-i fi credincios până la môrte.

5. Să lupți cu sufletul și cu trupul, să-ți jertfesci averea și sângele pentru poporul tău!

6. Să trăiesci simplu și cu cumpăt și să-ți crești copiii în spirit german și pentru țaria germanismului!

7. Să-ți feresci limba de cuvinte străine!

dus. A prânzit cu ofițerul și după prânz vrut să-și taie tăbac. Ofițerul i-a zis: „Nu mai tăia tăbac, că nu mai ai lipsă de el; vino cu mine“ și luându-l doi soldați l'au dus în marginea Mureșului și l'au pușcat. Fejer Janos n'a întervenit, n'a protestat, copila a plâns, s'a bociat, însă toate în zadar. Așa i-a fost sfârșitul.

Intr'o zi de Marți, era în Aug, mă cugetam și dorind pe Vasile, cam cătră ojină el și sosesc la mine cu 15 soți de ai săi, toți călări și înarmați. Peste noi trecuse desarmarea și culegerea banilor kosutesci efepuită prin soldați imp. Era cu frate-meu Vasilie, Troian din Boian, Iosif Tămaș, mai în urmă preot în Bord, Pop Nicolae, Popovici din St. Ioana, cu care fusesem în ajutorul bobotezii la cerbărie la Cetatea de Baltă, și Pop George, preot în Bobohalm etc.

— „Ce voiți?“ i-am întreat. — „Noi mergem la Vașarheiu“ au răspuns. Eu i-am desfăcut să nu mergă, că vor fi desarmați, ba pôte și arestați. Ei însă n'au vrut a se abate dela propusul lor, și dimișta următoare s'au dus la Vașarheiu. Acolo staționau

vre-o câte-va companii de miliția imperială. Cine a fost plaț-com. nu știu. Frate-meu cu trei inși a dat o rôtă prin Vașarheiu. Mulți cetățeni s'au adunat în jurul lor, unii sfătuia să-i aresteze, alții să-i desarmeze, și se le dea drumul, era alții mai cu minte sfătuia, să-i roge să se depărteze din oraș, ca să nu li-se impute pentru ce nu i-au desarmat. Așa, la sfatul celor dintăiu ca să-i aresteze, s'a adunat mulțime la otelul, unde erau încuartați, și caili tuturor erau în gajdul otelului „Crucea de aur“.

Mulțimea a încuiat porțile și, afară de frate-meu Vasilie și alți soți, cu care făcea voiaj, ceilalți erau toți în otel. Frate-meu a mers la primarul orașului Ajtai, i-a povestit, că unii din orașeni la otelul „Crucea de aur“ i-au arestat ômenii. Primarul era în mare preplășitate, nu știe ce să facă, că orașenii erau turburați. In fine vine cu frate-meu și cu vre-o trei senatori, demandă să se deschidă porțile și intrară în otel. Prisonerii căpătară inimă, vedând pe conducătorul lor armat; se prezentară cu toții și între vorbiri frate-meu dișe primarului: „Ce faci cu noi? N'am venit să

zăbovim aici, noi suntem trimiși de Iancu, el cu Moții lui este la Tirimia. De ne desarmați, ori arestați, consecințele aveți a-le atribui singur D-vôstră. Isprăviți deci cu noi!“ Aușend aceste cuvinte, primarul înspăimântat se sfătuiesc cu senatul și hotăresce, ca nici să-i desarmeze, nici să-i aresteze, ci rugându-se să spună tot bine despre orașul lor la Iancu, fără supărare să-și caute de drum.

Așa aventurierii căpătând curaj au intrat în refectorul otelului, au prânzit și s'au depărtat din Vașarheiu fără a păși ceva, afară de frica ce o vor fi avut, căci cum spune Troian (din Boian), el s'a fost ascuns în podul grajdului în fân și tot tremura de frică. Cătră sera s'au întors voioși în Chirileu și cinând mai totă nôptea am petrecut'o în cântări naționale și în voie bună. Frate-meu mi-a povestit pătăniile sale din munți, cum a fost arestat în Abrud, când a venit prima oră Hatvani, și cum ea prin minune a fost scăpat cu Arpadi pe ferăstră, rămânând cătanele unguresci pădind la ușa. In cealaltă zi s'au dus toți 16 niși la Cetate de Baltă și la Boian.

In acest an s'a făcut organizarea provizoriă absolutistă. Comisarii și sub-comisarii au inundat țera și s'a umplut de Poloni, Bohemi, Nemți și unii Români grănițeri, de pe la Năsăud, cari au căpătat officii, ba unii decorațiuni. Frate-meu încă a căpătat două: una dela Țarul, alta dela Imp. Francisc Iosif, cari i-s'au conferit cu solemnitate în Cetatea de Baltă.

Apoi a dat colera peste noi, a secerat și din Chirileu vre-o 9 inși între cari și cumnatul meu Vasilie, moșul lui Bonfiniu și frații. Tatăl-meu locuia la ginerele său Vasilie, și după môrtea lui tot acolo a rămas, căci casa i arsese.

Ungurii strimțorați de toate părțile, au fost siliți să capituleze; la Sighișoara, prin gen Paschievitz fu devins Bém, care și-a scăpat viața numai prefăcându-se mort între cei căduți. Sculându-se nôptea a scăpat cătră armata, care reterase spre Sebeșul sășesc și s'a tras cătră Ungaria.

In cetatea Deva mai mulți ca 4000 militari și civili s'au adăpostit, socotindu-se a fi în siguritate, și au provăcut cu celea

8. Să fi față cu conaționalii tăi pârșuns de adevăr, cu sinceritate și credință, în contra dușmanilor poporului tău să fi totdeauna cu ochii în patru.

9. Să-ți peșesci nevasta din neamul tău, să iai în serviciu și în lucru și ca chiiași numai conațional german!

10. Să cumperi dela conaționalii tăi să faci daraveri numai cu institute de bani germane.

Schimbând cuvântul „german“ cu „român“, cine va dice, că aceste dece punci nu se potrivesc pentru Români mai mult încă, decât pentru Germani, cari sunt cari și nu sunt așa de mult amenințați!

Munca și folósele ei.

Unul dintre harnicii preoți ai fraților noștri din România liberă, părintele Coman Vasilescu a ținut cu ocaziunea anului nou o frumoasă predică către popor, în care i-a vorbit despre folosul muncii. Eță în ce chip i-a vorbit acest harnic preot poporului:

Iubiți creștini,

Este o lege neștrămutată pentru toți ómenii în genere, dela cel mai simplu cetățen și până la cel mai înalt drăgător dintr'un stat seu țără, ca fie-care, în cercul chiămării sale, să lucreze câte ceva potrivit talentelor și puterilor cu care l'a înzestrat Dumnezeu, ca prin această să-și agonisescă bunurile de care are trebuință spre susținerea existenței lui și acelor ce-l înconjură.

Cel ce nu lucrează, să nu mănănce: învață dumnezeescul Apostol Pavel. Lucră și te rogă, dice înțeleptul; căci lucrul și rugăciunea fac pe om avut și fericit.

A munci și a se ruga: eță devisa religiei creștine.

Munca este cea dintăiu condițiune a averii și a libertății, dice un mare economist.

În adevăr, iubiții mei, numai prin muncă și luptă neîntreruptă au ajuns popórele și statele de astăzi să fiă mari, puternice și înfloritoare; ér tóte acele popóre, cari au stat într'o completă letargie, care prin urmare nu au lucrat, nici nu s'au luptat pentru sine seu pentru un principiu óre-care, acelea, dice, au rămas întru întunerecul nesciinței și în somnul morții, după dísa sfintei scripturii, și în curând seu mai târziu s'au șters de pe fața pământului.

Și se scie, iubiților, că esistența noastră individuală și socială nu se póte susține decât numai prin muncă; căci, numai prin muncă și străduință vom pute înlătura din vetrele noastre miseria, bóla, nesciința și tóte relele ce decurg din ea. Da, numai prin muncă și stăruință ne vom deș-

tepta din starea întunerecului și nesciinței și vom face ca viața noastră să fie linistită și scutită de tot felul de suferinți morale.

Cum-că munca trebuie să formeze obiectul de predilecțiune a fiăcărui individ de ór-ice stare socială ar fi, despre această ne încredințăm atât mărturiile economiștilor și filozofilor din timpul modern, cât și ale unor împărați ai lumii vechi.

Așa, împăratul Alexandru cel Mare dice: *Este lucru împărătesc de a lucra, și prostesc de a-se deda cine va le-neveriei și desmerdărilor.*

Numai acea țără se numesce în adevăr fericită, dice împăratul Marc-Aureliu, unde fiă-care trăesc din lucrul seu propriu și nimeni nu se susține din lucru și sudórea altora.

ÉR Sfânta Scriptură, care este isvorul tuturor învățăturilor morale și religioase, arată părinților noștri și prin ei nouă tuturor, că întru sudórea feței noastre vom câștiga pânea. Dumnezeu, dice Sfântul Ión Gurăde-aur, din început a dat omului ca tovarăș munca nu atât din răsunare seu spre pedepsă pentru neascultare, ci mai virtos spre a-l face înțelept și a-l educa.

Cât privește însă ce trebuie să facem și cum să lucrăm, această arată însă-și pozițiunea, seu chiámarea noastră socială. Decí, creștine, de ești agricultor, sírguesce-te ca din revărsatul zorilor și până în amurgul se-ri să lucrezi ógorul tău, agonisindu-ți prin această cele trebuitóre spre susținerea ta și a familiei tale, ér Duminecile și sərbătorile să te re-pausezi și să te rogi lui Dumnezeu.

De ești meseriaș, pregătesce-ți uneltele tale de lucru de timpuriu și continuă cu neobosite puteri lucrul ce ai început.

De ești judecător, fii nepărtinitor și pretuesce dreptatea sėracului, ca și a bogatului.

De ești învățător seu educator, cugetă, că ai a face din copil un bărbat, un membru folositor șie-și, societății și a țării lui.

De ești medic, pipăe pulsul conșciinței tale și așa aplică cu succes alifia pe rana celui ce pătimește.

De ești preot, cugetă la înalta misiune și predică poporului cuvântul lui Dumnezeu, povățuindu-l și îndrumându-l în calea binelui și a adevărului.

De ești ostaș, fii credincios apărător țării, religiei și datinelor bune strămoșesci.

Eță, iubiții mei, ce trebuie să facem, eță ce trebuie să lucrăm, eță în șfirișit scopul pentru care viețuim în lume.

Socotiți drept aceea să umblați cu pază, nu ca nisce neînțelepți, rėscumpărând vremea, căci dílele rele sunt, învață dumnezeescul Apostol Pavel.

Și dacă ne place viața, să nu perdem vremea în lene, căci ea este materia din care s'a făcut viața, dice o înțeleptă maximă. Timpul este banul, dice éráși o altă maximă, decí, dacă timpul este mijlocul de a face averea, mai urmază, că pierderea lui ar fi cea mai mare daună și nenorocire pentru noi.

Pentru aceea, iubiții mei, trebuie să ne folosim de timpul bine-venit și să-l întrebuițăm în bine, ér nu în óspețe și în beții, nu în desfrânări și petreceri necuviincioase, ci în psalmi și în cântări duhovnicesci, láudând bine-cuvântând pe Domnul!

Dumnezeule, a cărui bunătate este nemărginită și purtarea Ta de grijă nemăsurată, trimite peste noi milele Tale cele bogate și binecuvintéază cununa anului și tóată vremea vieții noastre.

Fă, Dómnne, ca acest an să fiă început de mulți și fericiți ani în care să petrecem sănătoși și sporind în fapte bune și plăcute ție. Amin.

(„Albina“).

Seri de iernă.

„Gazeta Țerănilor“ publică éráși o scrisóre din Danemarca, care dá mănunte fôrte interesante despre modul cum se petrec cu învățăturii serile de iernă în satele danese. Eță-o:

În satul *Sawen*, în care mă găsesec acum, există o școlă de menagere (económe) în cari fetele și chiar femeile danese vin să învețe arta croitoriei, a cusăturii, arta d'a alege și d'a țese tot felul de stoffe. Fioresce, că școlă de menagere are o organizație întocmai ca o familie.

La órele 6 și jum. dimineța fetele sunt fie-care la meseria ce și-a ales să învețe; ér la 9 și jum. întră o parte dintrênsele, cu rëndul la bucătărie. Aci învață sub o maestră în arta culinară, cum să prepare bucatele. Dela órele 12—2 p. m. fetele învață cum să prepare beuturi recoritóre, siropuri, liqueruri de casă. Dela 2 înainte reîntră éráși în atelierile lor până la órele 9 și jum.

În tóte serile fac musică; unele fete învață a cânta din instrumente musicale. Fac apoi lectură cu glas tare, mai lucră și ceva din artele manuale și astfel își petrec de ordinar serile de iernă. De multe ori se duc în sala de gimnastică spre a se esercita la jocuri potrivite sexului lor. Se obișnuiesc să converseze asupra trebilor casnice, asupra cestiunilor de literatură și de sciință, aplicată la nevoile vieții. Joia și Sábăta li-se cetesc bucăți ușóre din pedagogie, vulgarizate în limba populară, și nu arare-ori fetele istorisesc scene din istoria națională, din istoria universală, despre faptele mari ale patriótilor, ale ómenilor celebri.

Fetele danese nu se tem d'a angaja discuțiunii cu tinerii, cu bărbaiți, asupra óri căror cestiuni din economia casnică, rurală, din istoria națională, din literatură, din arte, și au ambiția d'a eși biruitoare. Se dau premii și se țin concursuri între fete asupra atător probleme din viața țărănescă, din viața femeii casnice, asupra crescerei copiilor, asupra fabricării seu confecționării deosebitelor articole din artele și industriile domestice, asupra muzicii, asupra dansurilor naționale, asupra gustului estetic rural: tóte aceste îndemnări și încurajieri au dat și dau cele mai ferice rezultate, și de aceea Danesii nu cruță nici un sacrificiu pentru desăvėșita civilizare a femeii.

Literatură.

„*Pintea Viteazul*“, tradițiunii, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Retezganul. Acesta, pe cât șcim, e cea mai completă scriere despre eroul Pintea. În ea se cuprind fôrte interesante tradițiuni și istorisiri din tóte părțile, pe unde a umblat Pintea. Se află de vânzare la tipografia „A. Mureșianu“ în Brașov și la autorul în Retez (Retteg). Prețul 20 cr. (cu posta 23 cr.).

Un capitol din Contabilitatea duplă de I. C. Panțu, prof. la școlă comercială superióră din loc. O broșură de 82 pagini 8° mare, în care se tractéază principiile contabilității duple ilustrate cu diferite esemple, pe cari studiindu-le cu atențiune, póte óri și cine să învețe contabilitatea, adevă ținerea socotelor în economia proprie și în afacerile comerciale. O recomandăm tuturor, cari au daraveri comerciale. Prețul 50 cr. + 5 cr. porto. — De vânzare la *Administrația foii noastre*, la librăria N. I. Ciurcu, Brașov, și la *Tipografia arhidiece-sană* în Sibiu.

ULTIME SCIRI.

Budapesta, 28 Ianuarie. Cu tóte silințele, ce și-le dá Szell nu s'a putut face până acum invoiéla. Opoziționalii nu vor să se dea indemnitatea guvernului de față și cer afară de această garanții personale.

Viena, 28 Ianuarie. În ședința de éri a camerei s'a încins o bătăiă între căți-va Cehi și Germani pe galeriă, în care s'a amestecat și deputatul Wolf. Președintele a trebuit să închidă ședința.

Cântecul cășlegilor.

(Audiť din popor).

Câte sərbători pe lume
Nu-s ca Crăciunul de bune,
De bun și de frumos
Si de veselos.
Sân-Vásii și Bobotéză
Tot după Crăciun urméză,
Sərbători frumoșe
Si de veselie-alese.
Cu ele vin cășlegile,
Se mărită fetele,
Umbă peșitorii
Se însóră feciorii.
Cine-a făcut cășlegi scurte
Dile multe să nu guste,
Că nu bine a tocmit
Rău a socotit.
Când abia trecea Crăciun
S'apropie farisėu,
Vine vameșul,
Strică tot versul.
Fetele feciori așteptă
Dér ei până se deștéptă
Trece cărmileaga
A trecut și șaga. ...
Și pe popi sunt clevetiri
Că fac prea multe vestiri
Nu țin lege bună.

Mănar popii înc'ar vrea
Să le umble secerea,
Pentru cununie
Să-și iee simbrie....
Stau fetele supérate
Când rămân nemăritate.
Sėptmăna albă
Nu li-i nici de-o trébă,
Și părinții se 'ngrijesc
Că fetele amorțesc
Și nice nu mai vorbesc
Numai morăesc.
Vai și de voi, ușilor,
Că mânia fetelor
Pe voi vă lovesce
Tare vă trântesce;
N'aveți voi odihnă-odată
Când fata-i nemăritată....
Dér fata mi-s'a măritat
Tata este socru mare
Și mama gioere are,
Săriți, ómeni, la jucare
Că nu-i aici comandare,
Ci e voiă bună
La toți dimpreună.
Veniiți toți, ca să jucăm
Cei chiámăți și căți suntem,
Trage, trage, méi țigane,
Că-i bea vin și-i mănca carne!

Vas ad.

Emiliu Popp,
învățator.

trebuincioșe pivnițele ascunse, unele cu vin, altele cu provisii.

Fostul însă comandant imp. Codritz capitulând în Sábăta Rusaliilor, ca să-și rėsbune, sub un cuptor de copt pâne a aședat două măji de praf de pușcă și peste el a aședat éráși cărămiđile, căci își dícea el: Trebuie, când vor fi strimtorați Ungurii, să se adăpostescă în astă cetate: atunci fiind ei mulți, va veni rëndul și la acest cuptor subminat. Așa s'a și întâmplat. Îndesuindu-se Ungurii în cetățue, au avut lipsă de acest cuptor, care înfierbântându-se a aruncat cetatea Deva, de pe stâncă pe care era clădită, tot din petri de stâncă de câte-un metru lungi, late și gróse, în aer. Explosiunea a fost grozavă; un domn dintre cei refugiați pentru ceva trebuință înainte de esplode se scoborise în pivniță, și acolo a fost înmormântat, însă nevătămat. În anul 1858, vrënd să repareze cetatea, óri se curețe locul, lucrând la depărtarea petrilor, au dat de ușa pivniței și de menționatul domn viu și sănėtos; deși tiner la barbă și la pėrul capului era alb ca o óie. El a spus, că dela înmor-

méntarea sa a trăit numai cu slănină și vin. Acestea le ceteam prin diare în a. 1858

Ungurii trăgėndu-se în Un argat cu toții, nu soiau, că Muscalii vin dintr'alte părți și încunjurați au fost siliți sub Górgiei a depune armele la Vilagoș (Șiria) și a capitula. Ce li s'a întâmplat, sunt cunoscut și nu e lipsă să le descriu.

După-ce încetase colera, care nu era modru să nu erumpă, căci era o căldură nesuferită, tóte apele curgătoare, precum și Mureșul erau infectate, pline de cadavre aruncate în apă; și căuta să o bem, că în Chirileu în fântăni nu e apă de baut. Atunci nu ne era frică de coleră, așa ceva țineam a fi lucru natural. Mergeam la mort, ca în timpul normal, cetiam șeracusta la capul mortului, se făcea pomană, veniau ómenii mulțime și petreceau mortul nu ca în 1893, că-l petreceau numai gendarmii și străjile și pe cei rămași îi închidea cu spinii în casele lor, fără a-le da cele de lipsă.

(Va urma).

Fericiți cei milostivi...

Am auzit de multe ori dicându-se, când venia vorba despre omeni bogati: „Cât de fericiți ar pute fi ei, decât ar ști face adevărat folos din averile lor, și cu deosebire, decât s'ar gândi, ca din ele să mai acopere și lipsele celor săraci!“

Ce fericesce mai tare, decât a ferici pe alții cu bunătățile date de Dumnezeu? A da e mai mare fericire, decât a lua. Dér, vai, mulți dintre aceia, pe cari Dumnezeu i-a îndestrat cu averi mari, nu pricep acest lucru; ei mai voesc să trage tot la ei, mai voesc să lase eredități mari, ei nu pricep a-și învârti averea astfel, cât și pe alții să fericescă.

Așa s'a întâmplat și cu d-nul Blackwell. El a fost cel din urmă din familia lui, și era unul din cei mai avuți omeni din Londra, căci pe lângă aceea, că avușese averea lui proprie, mai și moștenise din câteva părți averi însemnate; apoi era necăsătorit, de un caracter nepătat și bun la inimă; întreptinderile lui comerciale le-a lăsat altora și s'a retras la odihnă. Dér cum el până n'ar fi fost fusese deprins la lucru fără întrerupere, acum nu i plăcea viața asta trândavă; deveni neliniștit, cugetător, și-l părăsi totă via lui bună de odinioară.

„Ce-mi folosește comorile“, își dișe el într'o zi, „pote numai ca să fiu păzitorul lor? Eu sunt prea bătrân pentru de-a începe nebuniile și plăcerile tinerilor; stau comorile aci neatinate, și nu-mi cauzează plăcerea, ce credeam, că mi-ar face o. Înaintea ochilor mei apare cel lipsit chiar așa de fericit, decât nu chiar mai fericit, decât mine“.

Cufundat în astfel de gânduri, se duse la preumblare pe terimurile Temsei. Wilhelm, unul din lucrătorii lui de odinioară, stătea aci ocupat cu împletitul unui rociu; el vedu pe stăpânul său umblând multă vreme în sus și în jos cu capul plecat.

— „Domnule, de ce ești atât de trist?“ îi dișe el cu compătimire, „un om atât de avut ca d-ta“....

— „Chiar averea mea este, care-mi face inimă rea; ce-mi folosesc mie milioanele?“

— „O, domnule, mai dă și altora ceva din prisosința d-tale. D-ta poți fi tată la mulți nenorociți“.

Blackwell rămase uimit la vorbele acestea și dișe: „Vino Wilhelm, tu ești unul din lucrătorii mei, de odinioară eu cunosc gândul tău, vino, tu-mi dai statul, tu s'e și ai parte din primele lui fructe. Cam de cât ai avé tu lipsă acum de-odată?“

„Eu, domnule? Decă ai voi, eu îndată ți-ași pute spune. Ași avé lipsă de 400 ducati, ca s'e-mi clădesc o căsuță și s'e-mi cumpăr piele și unelte de lipsă, căci toate le-am pierdut prin focul cel din urmă; mi-ași începe érași măiestria de pantofar, pe care în timpul din urmă, silit de împrejurări, a trebuit s'o părădesc.“

— „Tu ești om cinstit; vino cu mine și eu îți voi da suma, de care ai lipsă“.

Wilhelm primi banii, ba marimositatea d-lui Blackwell merse mai departe, căci el îl recomandă pe tot locul prietinelor săi, așa că măestrul, fiind om cinstit și lucrând cu diligență, deveni în scurt timp în stare să înapoieze cu mulțămintă cei 400 ducati binefăcătorului său.

Blackwell luă banii și i cinsti ca zestre fetei celei mai mari a lui Wilhelm. Fata se mărită bine și încet cu încet în întreaga familie ajunse la bunăstare.

Blackwell, care încă nu gustase în viața lui o așa mare bucurie, mul-

țămîi Provedinței din adencul inimei pentru averile sale, cari l'au pus în stare de-a pute ferici pe alții.

— „Da“, dișe el, „acesta e adevărată folosire a bunurilor, cari altminterlea ni-ar fi o tortură. Ceriul mile-a dat, spre a alina miseria fraților mei; spre acest scop o s'e le și folosesc“.

De atunci nu mai trecea zi, în care Blackwell s'e nu fi făcut o binefacere. Cea mai mare bucurie a lui era de-a căuta pe cei lipsiți și a-i ajuta în nefericirea lor. Ici trimetea celor lipsiți haine și bani, dincolo unui bolnav medicamente și nutrețiment întăritor; altă-dată scotea din necaz pe un mic comerciant, ce era aproape de faliment, trimițându-i sume de bani prin mâni necunoscute; căci chiar acesta era plăcerea lui cea mai mare, ca cel ajutat să nu-și cunoscă binefăcătorul.

Odată mergea singur séra, învéluit într'o manta lungă și largă, pe stradele cetății, spre a cerceta pe vre-un nenorocit. Înaintea lui mergeau doi omeni slab îmbrăcați, fără de a-l fi băgat în seamă, povestind de necazurile lor.

— „Vai, dișe unul suspinând, decât Blackwell, acest binefăcător nobil, care pe atăția i-a scăpat din necaz, ar cunoscă trista mea stare, de bună seamă m'ar mântui! 50 de ducati m'ar scote din asta stare prăstă“.

— „Ba eu stau și mai rău“, răspunse celălalt, „mie mi-ar trebui cel puțin 200 ducati, ca să ajung cât de cât în stare mai suportabilă“.

Acum se apropiă Blackwell de ei.

— „Amicii mei“, dișe el, „iertati, că v'am ascultat povestea. Vci aveți dreptate, Blackwell ar pute alina lipsele vóstre, decât v'ar sci împrejurările. Eu l'ași pute ruga pentru voi; dér el are cu mult mai multe afaceri, decât s'e pot conturba acum. Dér este el óre singur în Londra? Nu mai sunt și alții, cari s'e fiă în stare a sévirși o astfel de faptă bună, decât li-s'ar da ocaziune de-a o face? Eu însu-mi v'e pot imprumuta acei bani; veniți numai mâne pe asta vreme aci și aduceți mi atestat dela primăria despre buna vóstră purtare, și veți primi banii. Acum v'e rog a nu-mi mai pune alte întrebări“.

Cu aceste vorbe dispăru repede. Cei doi omeni amuțiră și deocamdată nu sciau ce s'e credă. Ei priveau unul la altul nehotărâți, nu sciau s'e se încredă, ori nu asigurării necunoscutului.

În fine se hotărâră totuși, ca a doua zi pe aceeași vreme s'e fie érași în acel loc. Ei și veniră, aducând cu ei adevăratele cerute, și binefăcătorul lor îi aștepta deja. Ei îi prezentară scrisorile, ér el dete fie căruia suma pottită, și fără a aștepta dela ei vr'un document de primire, grăbi a merge mai departe.

Uimiți preste măsură, că nu pot cunosc pe binefăcătorul lor marimimos, se hotărâră omeni cei de omenia a înapoia, nesmintit suma, cu care i-a ajutat. Spre scopul acesta înaintară numai decât a doua zi o scrisóre la bursă, în care făcură cunoscută întreaga istorie și se obligară a înapoia banii la un termen anumit autorităților, ca acelea s'e i dea aceluia, care va aduce adevăratele, ce le predaseră ei necunoscutului binefăcător.

Dér a doua zi, hârtia adresată de ei o aflară sfâțicată și în locul ei o altă hârtie de următorul cuprins. „Sunt pe deplin mulțămiți fiind convins, că am ajutat în necaz omeni, cari au meritat. Eu nu pretind nici o restituire, și spre mai marea adevărate v'am și trimis scrisórea vóstră prin căpitanul orașului.“

Intrégă Londra era curiosă s'e cunoscă pe acest nobil binefăcător.

Dér Blackwell, mulțămîit cu plăcerea inimei lui, nu rîvnia la lărmuitoarea recunoscere a omenilor; el nu descoperi nici celor mai de aproape amici ai lui aceste întâmplări și pote că rămăneau cu totul necunoscute, decât administratorul său nu-și aducea aminte, că tocmai în ziua numită trebu s'e i plătescă suma respectivă. El încunoscință pe amicii lui Blackwell despre acesta, și astfel între multele binefaceri necunoscute ale lui Blackwell, acesta una deveni cunoscută fără voia lui.

Voi, avuți ai pământului, gândiți-v'e, că Mântuitorul peste scurt v'e va dișe: Flămînd am fost și nu mi-ați dat s'e mănânc; sétos am fost și nu mi-ați dat s'e béu; gol am fost și nu m'ați îmbrăcat; bolnav am fost și nu m'ați căutat; în temniță am fost și nu v'ați adus aminte de mine... Nu uitați: că ce faci confraților vóstri, lui Dumnezeu îi faceți, bine ori réu, prin faptele vóstre contrageți asupra vóstră binecuvîntarea, ori bléstămul cerului.

(Din nemțesce.) I. P. Reteganul.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Pasiuul nobile.

Domnilor mari le plac adeseori s'e și petrecă cu ceva de tot deosebit. Astfel ca cea mai mare predilecțiune a principelui de Mantua, Carol III, îi plăcea fórte mult s'e fiă înjurat de către alții. Adeseori se îmbrăca în haine rele, și astfel mergea pe strade și ațita omenii, séu mergea la t'erguri și cu mare plăcere spărgea ólele, far furiile și sticlele negustorilor. Când apoi toți năvăleau asupra lui înjurându-l și amenințându l cu bătaie, principele sta s'e iasă din piele de bucurie. Principele de Braunschweig-Wolfen-Büttel, Henric Iulius, nu avea mai mare bucurie, ca atunci, când cu mâna lui sdravănă lovea în cap câte un bou, care era menit spre tăiere.

În câte teatre a izbucnit foc în anul 1898?

Stilul nou și modern, după care se edifică și teatrele și supraveghierea mare a redus la un număr fórte mic catastrofele în teatre, cauzate de foc. De când a ars teatrul „Ring“ foc mai mare nu s'a mai întâmplat. În anul 1898 cu totul numai în 11 teatre a izbucnit foc. Împărțite aceste casuri de foc după țeri, în Austria și Anglia câte 2, în Germania 3, în Rusia, Portugalia, Italia și California a fost numai câte un cas de foc. După orașe se impart: În teatrul din Frankfurt s'a ivit un cas de foc neînsemnat în 21 Ianuarie; în teatrul Privatoper Solodownikow a izbucnit foc în nóptea de 31 Ianuar pe la 2 óre, cu care ocaziune doi pompieri au fost răniți de mórte. În Lisabona a ars teatrul „Prince Royal“, în 14 Februarie. În Londra a ars tot în Februarie teatrul „Lyceum“. Pagubele acestui foc s'au urcat la 20,000 funți sterl. În opera regéscă din Berlin a izbucnit un foc neînsemnat în 10 Aprilie. În 25 Septemvre a ars total teatrul „Larizza“ din Rovigo. În teatrul „Friederic Wilhelm“ din Berlin a izbucnit foc în 5 Octomvre. În 21 Noemvre a ars un apartament al „Carl Theater“-ului din Viena. În 23 Novembre a fost prefăcut în cenușă teatrul „Baldwin“ din San-Francisco. În 7 Decemvre a fost foc în teatrul orașeneso din Bruckl. M., cauzând o pagubă de 6000 fl. Și în fine în 24 Decemvre a ars total teatrul orașenesc din Plymouth, care a fost asigurat cu 120,000 funți sterl.

Planta risului.

În Australia crește această plantă și își are numele dela efectul, pe care îl posedă. Decă mănâncă cine-va séménța acestei plante, e cuprins de-o neînfrénată poftă de ris și ride, ride până nu mai pote.

Locuitorii de prin părțile unde crește această plantă curiosă îi usucă séménța, o frécă până ce o fac praf. Fórte puțin din acest praf ajunge pentru ca să aducă pe o persónă în cea mai complectă beție timp de mai bine de o óră, în care acțiunile de ris sunt fórte des repetate. După această beția persóna se simte fórte oștită și e cuprinsă de un somn adenc, de care nu pote éși, decât după câte-va óri.

La deșteptare, persóna în cestiun nu-și mai aduce aminte nimic din toate prostiile, pe cari le-a făcut în cursul beției provocate de séménța plantei risului.

Căendarul săptămânei.

IANUAR. are 31 zile. GERA		
Dilele	Căend. Inl. v.	Căend. Grego
Dum	17 † C. pár. Antonie	29 Francisc
Lun	18 S. P. Atan. și Cir.	30 Adelgunda
Mart	19 2 P. Macariu Eg.	31 Petrus Nola
Mér	20 † C. p. Eftenie m.	1 Febr. Ignat
Joi	21 Cuv. pár. Maxim	2 † Infr. Is. Chr
Viner	22 Sf. Ap. Timotei	3 Blasius
Sâmb	23 Sf. Ier. Clement	4 Veroncia

Prețurile cerealelor din piața Brașov.

Din 27 Ianuarie 1899.

Măsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr.	
		fl.	cr.
1 H. L.	Grăul cel mai frumos	7	70
"	Grău mijlociu	7	50
"	Grău mai slab	7	30
"	Grău mestecat	4	70
"	Sécară frumósă	5	40
"	Sécară mijlociă	5	30
"	Orz frumos	3	30
"	Orz mijlociu	3	20
"	Ovės frumos	2	20
"	Ovės mijlociu	1	80
"	Cucuruz	3	80
"	Mălaiu	3	70
"	Mazére	6	70
"	Liute	12	—
"	Faeole	4	30
"	Séménța de in	7	20
"	Séménța de cânepă	4	40
"	Cartofi	—	90
"	Mazériche	—	—
1 kiló	Carne de vită	—	40
"	Carne de porc	—	30
"	Carne de berbec	—	30
100 kil.	Séu de vită prospét	20	—
"	Séu de vită topit	32	—

Bursa de mărfuri din Budapesta.

din 25 Ianuarie n. 1899.

Sémínțe	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 ohilgr.	
		dela	până
Grău Bánățeneso	80	10.50	10.55
Grău dela Tisa	80	10.55	10.65
Grău de Pesta	80	10.50	10.60
Grău de Alba-rega	80	10.50	10.60
Grău de Bácska	80	—	—
Grău ung. de nord	80	—	—
Grău românesc	80	—	—

Sémínțe vechi ori noué	soiul	Calitatea per Hect.	Prețul per 100 ohilgr.	
			dela	până
Sécară	nutreț	70-72	8.05	8.10
Orz	de vinars	60-62	6.10	6.40
Orz	de bere	62.64	6.70	7.50
Orz	de bere	64.68	7.70	8.50
Ovės		59.57	5.75	6.10
Cucuruz	bănăț.	75	—	—
Cucuruz	altă soi	75	—	—
Cucuruz		—	—	—
Miriză		—	—	—

Producte div.	S o r t	Cursul	
		dela	până
Sem. de trif.	Luternă ungar.	46	56
"	transilvană	—	—
"	bănățenă	—	—
"	rosia	41	44
Oleu de rap.	rađnat dupl	—	—
Oleu de in		—	—
Uns. de porc	dela Pesta	55	60
"	dela féră	—	—
Slănină	svéntată	47	47.50
"	afumată	53	54
Séu		—	—
Prune	din Bosnia în buti	8.25	8.50
"	din Serbia în saci	7.25	7.50
Lictar	slavon nou	13.50	14
"	bănățeneso	11.50	12
Nuci	din Ungaria	—	—
Gogoși	uguresci	—	—
"	sérbesci	—	—
Miere	brută	—	—
"	galbină strecurată	—	—
Ceară	de Rosenau	—	—
Spirt	brut	—	—
"	Drojdițe de spirt	—	—

Cursul pieței Brașov.

Din 28 Ianuarie 1899.

Moneta rom. Cump.	9.47	Vând.	9.50
Argint român. Cump.	9.44	Vând.	9.47
Napoleonilor Cump.	9.52	Vând.	9.55
Albeni Cump.	5.60	Vând.	5.65
Table Rusesoi Cump.	127.—	Vând.	128.—
Arcei germane Cump.	58.50	Vând.	—
Arcei turcesci Cump.	10.72	Vând.	—
Arcei fonc. Albina 5%	101.—	Vând.	102.—

Cursul la bursa din Viena.

Din 27 Ianuarie 1899.

Renta ung. de aur 4%	119.80
Renta de corone ung. 4%	97.95
Impr. oail. fer. ung. in aur 4 1/2%	120.—
Impr. oail. fer. ung. in argint 4 1/2%	100.30
Oblig. oail. fer. ung. de ost. I. emis.	121.—
Bonuri rurale ungare 4%	95.70
Bonuri rurale croate-slavone	97.—
Impr. ung. cu premii	160.50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghedin	138.60
Renta de argint austr.	101.40
Renta de hartie austr.	101.25
Renta de aur austr.	120.15
Losuri din 1860.	141.50
Acții de-ale Băncii austro-ungară	933.—
Acții de-ale Băncii ung. de credit	393.50
Acții de-ale Băncii austr. de credit	359.—
Napoleonori	9.55
Mărci imperiale germane	58.95
London vista	120.45
Paris vista	47.80
Rente de corone austr. 4%	102.75
Note italiene	44.45

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.

Redactor responsabil: Gregoriu Maior.

Târgul de rămători din Steinbruch.

Starea rămătorilor a fost la 24 Ian. de 29,509 capete, la 25 Ianuarie au intrat 240 capete și au ieșit 414 capete rămânând la 26 Ian. un număr de 29,335 capete.

Se notează marfa: ungrăscă veche grea dela 45 1/2 cr. până la 46— or marfă ungrăscă tinăre grea dela 48 1/2 cr. până la 49— cr. de mijloc dela 47 1/2 cr. până la 48— cr. ușoră dela 47 cr. până la 48— cr.

„CORDIANA“

instituit de credit și de economii, societate pe acții în Fofeldea.

Domnii acționari ai institutului de credit și de economii „CORDIANA“, societate pe acții, se invită prin acesta în virtutea §§-lor 19 și 20 ai statutelor societății la

I-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Fofeldea (localul institutului) Duminică, în 12 Februarie 1899 st. n. înainte de amăzi la 10 ore.

Obiectele:

1. Raportul anual al Direcțiunii, bilanțul anului de gestiune 1898 și raportul comitetului de supraveghiere.
2. Distribuirea profitului realizat conform bilanțului.
3. Alegerea comitetului de supraveghiere pe un period de trei ani (§. 57 din statute).
4. O nouă emisiune de 300 acții à 50 fl. de fie-care.

Domnii acționari, cari în sensul §§-lor 22, 23 și 24 din statutele societății voesc să participe la adunare în persoană sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune acțiunile și eventual dovezile de plenipotență cel mult până Vineri, în 10 Februarie a. c. la 6 ore p. m. la casa institutului în Fofeldea sau la institutul de credit și de economii „Albina“ în Sibiu.

Fofeldea, în 3 Ianuarie 1899.

Directiunea.

Bilanțul general cu 31 Decembrie 1898.

ACTIVE	fl. cr.	PASIVE	fl. cr.
Cassa în număr	228.58	Capital social: în 300 acții à 50 fl.	15 000.—
Cambii de bancă escompt.	51.072.—	Depuneri spre fructificare	1,781.41
Mobilier	fl. 304.87	Reescompt	20,442.—
după amortisare „	30.87	Interese trans. anticipate	981.50
Diverse conturi debitoare	10.74	Diverse conturi creditore	11,308.—
		Profit net	2,072.41
			51 585.32
			51 585.32

Profit și Perderi cu 31 Decembrie 1898.

DEBIT	fl. cr.	CREDIT	fl. cr.
Spese de fondare	50.29	Interese:	
Amortisare diu mobilier	30.87	de escompt	2,726.54
Spese: Chirie, luminat, încălzit, imprimate, salare, porto postal, diverse	433.80	Provisiuni	807.82
Interese:			
de cont-curent	fl. 690.84		
de capital social	„ 94.85		
de depuneri	„ 41.92		
Dare: directă	„ 115.19		
10% dela interese			
de depuneri	„ 4.19		
Profit net	2072.41		
	3.534.36		3.534.36

Fofeldea, 31 Decembrie 1898.

Președinte:

I. Lissai.

Nicolau Moldovanu,

Director executiv:

D. R. Cordescu.

Membrii în direcțiune:

Michail Stoica, I. Bonea, Petru Nastase, Aurelian Negruți.

Subsemnatul comitet am examinat conturile prezente și le-am aflat esacte

Fofeldea, 2 Ianuarie 1899.

Comitetul de supraveghere:

Preș. D. Rațiu. Membrii: Eliseiu Bălăban, Dionisie Ganea, Alece Manuil, Petre Sopa.

Propunerea Direcțiunii referitoare la împărțirea venitului curat de fl. 2072.41 conform §. 62 din statute.

1. Dividendă acționarilor 5% la capit. social de fl. 15,000.—	fl. 750.—
2. Dotatiunea statutară, pentru fondul de rezervă 5%	„ 66.10
3. Tantiemă membrilor din Direcțiune 6%	„ 79.32
4. Tantiemă directorului executiv 3%	„ 39.66
5. Tantiemă pentru funcționari 4%	„ 52.88
6. Tantiemă pentru comitetul de supraveghiere 2%	„ 26.44
7. Pentru scopuri de binefacere 2%	„ 26.44
8. Se mai dau încă 3% supra-dividendă acționarilor	450.—
9. Remunerație directorului executiv, conform concludusului direcțiunii cu Nr. 11 din 6 Iunie 1898.	„ 290.—
10. Se mai dotază fondul de rezervă încă cu	„ 283.90
11. Se mai dă pentru scopuri de binefacere încă	„ 7.67
Suma	fl. 2072.41

Fofeldea, 2 Ianuarie 1899.

Directiunea.

Femeile din Viena au a frumuseța lor

în prima linie întrebuințării celei mai plăcute, renumitei și cu deplin efect

Original Pasta Pompadour

inventată de fericit med. Dr. A. RIX.

Cine se folosește de acest mijloc, capătă o coloră sănătoasă a feței, teint frumos fără încrețituri, până la bătrânețe, depărtază pișturie, pete de ficat, bubat, coși, roșeață și toate necurațiile pielii, despre ce se garantează, seu se dă bani îndărăt.

S'a aplicat această pomadă, de persoane distiuse, artiști etc., deja de 40 ani, ce se pôte dovedi cu atestate și epistole de recunoștință. Cea mai bună dovadă de bunătatea și efectul ei este, că există de 40 ani și în intervalul acesta sute și mii de mijloce pentru frumusețe sau inventat și erași au dispărut. Prețul unui borcănel pe 6 luni 1 fl. 50 cr. Sul de probă bucată 50 cr.

Laptele Pompadour dă pielii o albetă ca laptele, care rămâne și după ce se spală fața. Un flacon original 1 fl. 50 cr.

Pompadour săpun 30 cr. Pompadour pudră rosa crème albă 1 fl. 25 cr.

A se adresa cu confiență la WILHELMINE RIX Dr. Wwa. SÖHNE (Anton Rix & Bader), WIEN, Praterstrasse Nr. 14. În Budapesta la IOSIF TÖRÖK Königs-gasse Nr. 12, în Brașov la Teutsch & Tartler. — Pachetele sunt plombate. — 5—12,895.

Marea bancrută!

New-York și Londra n'au lăsat necruțat nici continental european și marea fabrică de argintărie s'a văcut necesită să dăruiască întregul ei deposit în schimbul unei răsplăte mici pentru muncă.

Eu sunt împuternicit să îndeplinesc acest mandat.

Eu trimit prin urmare ori cui, următoarele obiecte pentru mica sumă de fl. 6.60 și adică:

- 6 cuțite fine de masă cu lemnă veritabilă engleză,
- 6 furculițe de argint patent american dintr'o bucată,
- 6 linguri de argint patent american,
- 12 lingurițe de argint pentru cafea patent american,
- 1 lingură de argint pentru supă patent american,
- 1 lingură de argint pentru lapte patent american,
- 2 ciocănele de argint pentru spart ouă, patent american,
- 6 cesoi Victoria englezesoi,
- 2 candelabre de masă,
- 1 strecurătoare pentru oțet,
- 1 zaharniță,
- 44 bucăți la un loc fl. 6.60

Tote cele 44 de obiecte sus amintite au costat mai înainte fl. 40 și acum se pot cumpăra pe prețul bagatel de fl. 6.60.

Argintul patent american este un metal alb, care își păstrează coorea argintului 25 de ani, despre ceea ce se garantează.

Cea mai bună dovadă, că acest inserat nu e șarlatania, mă simt îndatorat în public, că ori cine, cărui n-î convine marfa î trimit banii înapoi, nimenea însă se nu treacă cu vederea ocașunea această favorabilă, de ași procura această garnitură pompoasă, care cu deosebire se potrivește pentru

Dar de nuntă și cadouri ocașionale!

Depou numai la **A. HIRSCHBERG-S**

Telephon, Nr. 7114.

Haupt-Agentur der vereinigten amerik Patent Silber-waarenfabriken.

WIEN, II., Rembrandtstrasse 19/D.

Se trimite în provincia numai cu rambursă postală seu cu trimiterea sumei înainte.

Praful de curățit aceste obiecte 10 cr.

Veritabil numai cu marca:

Estras din scrisorile de recunoștință.

Sunt foarte mulțamit cu trimiterea garniturii, și s'emi mai trimiți încă o garnitură cu fl. 6.60. — Kolozsvár. Exelens Baronin Bánffy.

Ce mi-ați trimis, am primit și sunt foarte mulțamit (Gaád, Ungaria) în septembrie 1895.

Garnitura am primit, sunt foarte mulțamit. Trimițiți din nou mai multă. Contesa C. Chotek-Guden is.

Budapesta, II. Strada principală. Dr. Alois Pakert, medic militar c. și r.

Convocare.

„SPERANȚA“, reuniune de împrumut și păstrare, va ține a **XIV-a adunare generală ordinară** în Borgo Prund la 26 Februarie 1899 la 3 ore p. m

OBIECTELE:

1) Censurarea rațiunilor, statuirea bilanțului și împărțirea dividendelor.

2) Propunerile direcțiunii și ale consiliului de inspecțiune.

3) Propunerile membrilor.

Pentru cazul, când la acest termen nu s'ar aduna membri de-ajuns fu înțelesul statutelor, tot prin acest anunț se convoca a doua adunare generală pe 9 Martie 1899 la 4 ore p. m.

Borgo-Prund, 24 Ian. 1899.

Dr. N. Hanganuțiu,
direct. reuniunii.

476.1—1

S'a sfârșit cu tusea!

Cel mai bun mijloc de casă sunt

Bombóne de cépă

veritabile ale lui

Oscar Tietze,

care au efect grabnic contra tusei, răgușelei, flegmei etc. Numai pregătirea specială a bombónelor mele asigură efectul. Fiă-care observe numele **Oscar Tietze și marca cepei**, de-ore-ce există imitații stricaciose.

In pachete à 20 și 40 cr.

Depot principal:

F. Krizan farmacist, Kremsier.

Deposit în Brașov și în cele mai multe Farmacii, Droguerii și Băcăniile din Austro-Ungaria. 473,1—20.

ANUNCIURI

(insertiuni și reclame)

sunt a se adresa subscrișei administrațiunii. In cazul publicării unui anunț mai mult de odată se face scădemânt, care crește cu cât publicarea se face mai de multe-ori.

Administr. „Gazetei Trans.“

Marele magazin de încălțăminte a lui

I. Sabadeanu în Brașov,

(Nr. 10) Strada Porții (Nr. 10),

care prin soliditatea sa în curs de 30 de ani, de când există pe piața Brașovului, și-a câștigat în totă Austro-Ungaria și România un renume bun. Recomandă onor. public

marele assortiment de încălțăminte, garantate

de solide și moderne, pentru bărbați, dame și copii, pentru mire și mirésă pentru dans, gimnastică, casă și pentru atelier (lucrătoare) etc. etc. toate cu prețuri foarte moderate, ce se poate vedé, din consemnarea prețurilor cător-va articuli precum urméză:

Pentru bărbați:

Ghete de pele vachs, tari, în cuie lucrate cu gumă	dela fl. 2.95 în sus
„ „ „ „ în besățuri, cu s. fără nast.	„ fl. 3.50 „
„ „ „ „ „ cu șinóre	„ fl. 4.— „
„ „ „ „ „ séu postav și cu pele în jur de iarnă	„ fl. 4.50 „
„ „ „ „ „ „ lac rus.	„ fl. 5.— „
„ „ „ „ „ de mânușe lac de salon fine	dela fl. 4.80 „
„ „ „ „ „ vachs franțuz. cusute în beset fine	„ fl. 5.50 „
Pantofii de pele vachs în cuie lucrate	„ fl. 3.— „
„ „ „ „ galbene	„ fl. 3.60 „
„ „ „ „ lac salou fine cusute	„ fl. 4.50 „
Cisme lungi de pele juft rus. talpă duplă	„ fl. 7.50 „
„ „ de postav de stiria cu pele în jur	„ fl. 7.50 „
„ de drum peste ghete de purtat, din postav	„ fl. 4.— „
„ de copii micș fl. 2.25, de copii mari	„ fl. 2.60 „
Galoci de bărbați de Viena	fl. 2.— rusesco „ fl. 2.80 „
Șoșoni „ „ „ „	fl. 3.80 „ fl. 4.80 „
Pantofii pentru gimnast. cu talpă de gumă rus.	„ fl. 1.25 „
„ de pânză rusescă gróșă cu talpă de pele	„ „
în ținte lucr. pânză negră séu cafenie cu vârfuri	„ fl. 1.20 „
Pantofii de casă de pele ori păslă, de stofă	„ fl. 1.— „

Pentru dame:

Ghete de pele patentă séu vițel în besätz cu gumă	dela fl. 2.85 în sus
„ „ „ „ „ Gems „ „ „ besätz cu	„ „ „
„ „ „ „ „ vîrfuri de lac dela	„ fl. 3.80 „
„ „ „ „ „ „ în bes. cu șinóre	„ fl. 3.50 „
„ „ „ „ „ „ nasturi	„ fl. 4.— „
„ „ „ „ „ „ „ „ „ „	„ fl. 4.50 „
Pantofii de pele tari pentru stradă în cuie	„ fl. 2.50 „
„ „ „ galbenă „ „ „	„ fl. 2.60 „
„ „ „ fine pentru dans ușóre	„ fl. 1.80 „
„ „ „ de lac salon pent. dans ușóre	„ fl. 2.20 „
„ „ atlas séu mătasă albă pen. mirese	„ fl. 2.50 „
„ „ lac cu spangen pentru stradă	„ fl. 3.20 „
„ pentru gimnastică negri séu cafeni talpă de gumă	dela fl. 1.20 „
„ de pânză rus. gróșe, negră séu cafenie în cuie p. gimn. stradă și atelier	dela fl. 1.10 „
„ pentru casă, de stoffe de păslă, de pele	„ fl. —.90 „
Ghete de Brinel cu gumă	„ fl. 2.80 „
Pantofii de „ Sialon cu șinóre și lac	„ fl. 2.— „
Ghete de pele pentru fetițe mai mari	„ fl. 2.60 „
„ „ „ „ „ micș	„ fl. 1.60 „
Pantofii de copii dela 40 cr., 65 cr., 85 cr.	„ fl. 1.20 „

Mare alegere în încălțăminte de băieți, fete și copii,

în diferite colorii, forme, calități, cu prețuri reduse.

Specialități încălțăminte de luc fabricate: Viena, Carlsbad, Paris, Berlin, Petersburg, etc. din pele Chevreau, Vachs, și din Lac de salon, în diferite colorii și facon modern, se află în mare alegere și se poate comanda și după măsură directe din aceste fabrici.

Depozitul de Galoci și Șoșoni de gumă rusescă, al celei mai renumite fabrică de gumă din Petersburg, se află pentru tot Ardealul numai la sus numită firmă, unde se vinde fie-care păreche sub garanță, pentru durabilitate cu preț moderat.

Reparaturi și comande după măsură se primesc și se efectuează prin un măestru dibaci cu prompteță.

Comandă din afară de Brașov se efectuează prompt, însă numai cu rambursă; încălțăminte neconvenabile se primesc franco înapoi spre schimbare, eventual se înapoiază valoarea. — La comande din afară trebuie următoarele arătat: de ce preț? din ce pele? ce formă? ascuțit séu rotund? în besetz séu simplu? cu talpă gróșe séu subțire. Ca măsură se poate trimite un papuc vechiu cu posta ca: „Mustră fără valóre“ cu 5 cr. De ajuns este și arătarea Numérului încălțăminteii, care cumpărătorul de obicei procură din prăvălii de încălțăminte. Altcum poate ori și ce laie lua măsura piciorului cu centimetru séu cu o fâșă de hârtă măsurând partea piciorului pe din nătru dela mijlocul calcăiului până la vîrfu degetului cel mare, peste talpe și degete, peste glesne, peste calcăi și peste pulpe, trimițând această măsură prin epistolă se poate efectua comanda după dorință.

Atragem atențiunea Domnilor Restaurateri și Birtași precum și amatorilor de o **Bere bună,**

că ne-au succes introducând inovații tehnice esențiale, precum și folosind produse curate, de calitate cea mai bună, a fabrica o bere excelentă sub marca

„Transylvania-Bräu“

care poate ține concurență cu ori și ce bere din streinătate ce se atinge de țarie și gustul ei.

Pentru comoditatea număróșilor mușterii și prietini a fabricatorilor noastre de bere în țera Bérsei am înființat la Domni

HEINRICH HERMAN în Brașov,

Blumena, Str. învățatorului (Schulmeistergasse) 12

un Deposit principal

unde se capetă berea noastră „Transylvania Bräu“ în butóie originale și sticle prospet umplute.

Vé invităm sé Vé folosiți cât mai mult de acest deposit și ne recomandăm cu totă onórea

Administrația Primei fabrici de bere cu vapor din Transilvania

Johann Habermann's Erben, Hermannstadt.

447,1—2.

Depozitul Primei fabrici de bere cu vapor din Transilvania Johann Habermann's Erben în Sibiu.

Firmă fundată în anul 1833.

Adolf Resch

Giuvaergiu

Brașov, Strada Porții Nr. 7.

Asortiment bogat

de giuvaericele, obiecte de aur și argint, clasornice de buzunar elvețiane, assortiment foarte frumos.

Deposit de argintărie fină Cristoff, argintărie Alyaua I-a calitate din fabrica Brendorf, precum și argintărie China calitate mai ieftină.

Cumperătură de obiecte vechi: de aur și argint, petri scumpe, margăritar, monede vechi și tot-felul de antichități. Suflat cu aur solid, cu argint, legal cu niket, aramă pe cale electrică.

Tóte reparaturile ce cad în branșa de sus, se eșcută ieftin și prompt.

— Gravuri în pėtră și metal. —

Specialitate: Confecționare de obiecte bisericesci și anume: Candele, cadelnițe, cruci, potire e c. etc.

— Brașov, Strada Porții Nr. 7. —

Asortiment foarte frumos.

Obiecte bisericesci.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numărul à 5 cr. se vied la librăria Nic. I. Ciureu și la Eremias Nepoții.